opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT   פרייז 15 גראשען   היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 208 | Łódź, Poniedziałek, 5 września 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ד' אלול תרצ"ב | № 208

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

צוזאמענפליה פון „שטאלהעלם“

וועלכער איז טריי די קייזערליכע טראדיציעס

בערלין, 4. (ספ. טעל.) היינט איז פארגעקומען דער „שטאלהעלם“-צוזאמענפליה וועלכער האט דערגרייכט דעם קולמינאציאנס פונקט אויפ׳ן פליה-פלאץ אין טעמפעל-האף.

דארט האבען זיך פארזאמעלט אנ׳ערך 200,000 שטאלהעלמער.

מען האט געלייגט קרענץ אונטער׳ן דענקמאל פון פרידריך דעם גרויסען און אונטער׳ן דענקמאל פון זיג ביים סעדאן.

די טריבונען האבען פארנומען פארשטעהער פון דער דייטשער רעגירונג און פון בעזונדערע מלוכה-פערבאנדען.

דער ריזיגער עולם האט שטורמיש בעגריסט דעם קאנצלער פאן פאפען.

לעם דער רעגירונג האבען פארנומען פלעצער די מיטגליעדער פון די האהענצאלערנס, ווי דער געוו. קראנפרינץ, זיין פרוי, גענעראלען פון דער געוו. קייזערליכער ארמעי, און אנדערע.

די רעדנעריגע אנפיהרער פון „שטאלהעלם“ האבען אונטערגעשטראכען, אז דער פאראיין זייער העכר איז אין זיין עיקר דער וועלבער, וואס דאס פראגראם פון דער דייטשער רעגירונג.

דער שטאלהעלם איז אויסגעגאנגען אין לעבען מיט׳ן גייסט פון דער קייזערליכער ארמעע און שטעהט אויף דער וואך פון דער דאזיגער טראדיציע. די דעפילאדע, וועלכע האט געדויערט 5 שעה האט אפגעענומען דער גענ. מאקענזען.

„שטאלהעלם“ און די היטלעריסטען

זענען נישט שוה בשוה

פארוואס האט דיסטער בערג דימיסיאנירט

בערלין, 4. (ספ. טעל.) צווישען דעם פראַ-רעגירונגדיגען „שטאלהעלם“ און די „אפאזיציאָנעלע היטלעריסטען זענען די פערהעלטנישע שטארק אנגעשפאנט.

אין שייכות מיט די ידיעות וועגען דער דימיסיע פון דעם צווייטען אנפיהרער פון „שטאל-העלם“, דיסטערבערג, שרייבט די היטלעריסטישע פרעסע, אז די דימיסיע איז א פועל יוצא פון זיין יודישער אפשטאמונג.

דער קאמוניקאט פון שטאלהעלם, האט גישט געבענדיג קיין תשובה אויף דעם פארוואורף גע-ענטפערט, אז ער וועט דערייבער נישט דיסקוטירען מיט די היטלעריסטען, הגם ער האט א סך מאטער-יאל, כדי צו קאנען רעדען וועגען דער אפשטאמונג פון פיל היטלעריסטישע אנפיהרער.

ערב ליקווידאציע פון שטרייק

אין די באריסלאווער נאפט-גרובען

באריסלאוו, 4 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין שייכות מיט׳ן שטרייק אין די נאפט-גראבען איז דא געקומען דער וואיעוואדע ראזשניעצקי.

מ׳ריכט זיך, אז היינט זאלען זיך אנהויבען די בעראטונגען וועגען ליקווידירען דעם שטרייק.

דריי בלוטיגע קרבנות

בעת דעם נעכטיגען „קאמוניסטישען יוגענד-טאג“ אין ווארשא

ווארשא, 4. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) אין שייכות מיט דעם אויף היינט בעשטימטען „קאמוניסטישען יוגענד טאג“ זענען דא פארגעקומען א רייה גרעסערע און קלענערע דע-מאנסטראציעס אין פערשידענע ערטער, וועלכע זע-נען אומעטום דורך דער פאליציי ליקווידירט גע-ווארען.

בעת איין דעמאנסטראציע אויף דער פראנציש-קאנער לעם מלאווסקא האט א פאליציי-אגענט נאכ-געשאסען אויפ׳ן פאנען טרעגער.

פון דער קויל איז דער הארגעטער געווארען אויף טויט א יודיש מיידעל פון אנ׳ערך 25 יאהר אלט. ווי זי הייסט איז נאך דערווייל נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

אין פערשידענע ערטער זענען פערוואונדעט געווארען עטליכע פערזאן.

ארום 10 א זייגער אינ׳ן אוונט האט זיך אויף זאמענהאף-גאס לעם דער דזשעלא אנגעהויבען צו פארמירען א קליינע דעמאנסטראציע.

בעת׳ן פונאנדערטרייבען זי, איז ערשט צוגעלאפען צו דעם יודישען הענדלער שלאפמאן אין אריינ-געשטאכען איהם א מעסער אין בויך. א שווער פער-וואונדעטען האט מען אהם אפגעפיהרט אין יו-דישען שפיטאל. גראד אין דעם מאמענט איז א גרויסער עולם ארויס פונ׳ם ערשטען סעאנס פון „ארדט“, וועלכער שפילט אין „סקאלא“ טעאטער (אויף דזשעלנא 1). עס איז ענטשטאנען א שטארקע פאניק און עולם האט אנגעהויבען צוזאמענלויפען צו ענטלויפען אין אלע זייטען.

11 ביינאכט איז אויף דער וואלינסקא-גאס דער שטאכען געווארען דער קריסטליכער ארבייטער, בזשעזשינסקי. מען איז זיך משער, אז דא איז וואהרשיינליך פארגעקומען א פאליטישער מארד.

אנ׳אויסטערלישער זעלבסטמארד

וואשינגטאן, 4 (ספ. טעל.)

די 35 יאהריגע לעהרערין מיס פלעטשער האט פאר די לעצטע 25 דאלאר געקויפט א בילעט און ארייגעשטיגען אין אנ׳אעראפלאן.

אז דער אעראפלאן האט זיך געפונען 600 מעטער די הויך, איז די לעהרערין ארויסגעשפרונגען און איז דער׳הרג׳עט געווארען.

אין דעם בריף, וואס זי האט איבערגעלאזט, שרייבט זי, אז זי בעגעהט דעם זעלבסטמארד מחמת גוים.

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 149 07.
ספעציעל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוועכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אוועגד. זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזען

בעקאנטמאכונג.
צו פארדינגען ענצעלע שטיבען און שטיבען מיט קוכען אהן אפטריט-געלט
סטארע שיקאווסקי גאס 16
עס ליגט ביי דער בזשעזשינער גאס 64, צופאהר מיט׳ן טראמוואי 1 און 6.
6214

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוועגד.

Dr. B. Robinzon
צוריקגעקעהרט
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 3–4 נאכמ. און פון 6½–7½ נאכמ.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געפינט זיך נאר
אין פראנט, II שטאק

ניי-ערעפענטע לעהר-אנשטאלט
„תחכמוני“
לאדז, שענקעוויטשא 3
די ליידונג פון „תחכמוני“ מעלדעט, אז איינשרייבונגען ביז׳ן פינפטען קלאס ווערען אנגענומען אין דער קאנצעלאריע פון דער שולע שענקעוויטשא 3, פון זונטאג, דעם 28 אויגוסט טעגליך פון 10–2 און פון 5–8 אוועגד.
פאר פעהיגע שילער הנחות.
עס ווערט צוגעגרייט א פענסיאן פאר תלמידים פון דער פראווינץ.
די ליידונג.
בעמערקונג: אבסאלווענטען פון „תחכמוני“ אין לאדז ווערען אנגענומען אויפ׳ן 4-טען קורס אין סעמינאריום „תחכמוני“ אין ווארשא.
6169

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצעדורע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען חי: תקלארטעם אויף פלאספוסען, קיגסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. אז. וו.
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזן
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7. 6203

שטאט-טעאטער
ציגעל-גאס 27.

„ווילנער טרופע“
אנפיר. — מ. מזאה.

מארגן, דינסטאג, דעם 6-טן ד. ח. 9 אוונט ווערט געגעבן א
הנהה-פאָרשטעלונג
פאר ארבעטער און אינטעליגענץ
עס ווערט געשפילט קאטאיצער׳ס קאמעדיע א. נ. 5255
אמיליאן צרות
בילעטן צו באקומען אין קולטור-אמט, אגראדאווא 9, און אין ארבעטער-ווינקל

די לאנג-בעוואוסטע רעליגיעז-נאציאנאלע ערציהונגס-אנשטאלטען
קאצענעלזאן-נאחומאב
7-קלאסיגע מענער-שולע און רעליגיעזער חדר
8 באד-לודקא 8
(צווישן נאוואמיעסקא און וואסכאדניא)
טעלעפאן 177 01
ס׳ווערען אנגענומען יונגלעך פון 3 ביז 15 יאהר
פון 3 יאר אין גן-ילדים-פרעבעלשולע
פון 5½ יאהר אין א ספעציעלע פארבערייטונגס-קלאס A°
פון 7 ביז 15 יאר—אין אלע 7 קלאסן
איינשרייבונגען נאד-לודקא 8, טעלעפאן 177-01
אין די שעה׳ן 11–2 נאכמ.

7-קלאסיגע קאעדוקאציאנס-שולע
און בעקאנטע מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע-גן-ילדים
20 פאמארסקא 20
(דורכגאנג דורכ׳ן הויף — סאלנא 4)
קינדער פון 3 ביז 15 יאהר ווערען אנגענומען פון גן-ילדים אן ביז צו דער 7-טער קלאס.
איינשרייבונגען פאמארסקא 20 (דורכגאנג סאלנא 4)
אין די נאכמיטאג-שעה׳ן 3–6.

30 און 40 פראָצ. ביליגער דירות

פאָדערט דער לאָקאַטאָרן-צוזאַמענפאָהר איז וואַרשאַ

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון דעלעגאַטען פון לאָקאַטאָרן-פעראיינען אין גאַנץ פוילען.

עס איז ארומגערעדט געוואָרען די ביטערע לאַגע פון די לאָקאַטאָרען אין לאַנד, בעת עס ווערען ארויסגעגעבען צעהנדליגער טויזענדער עקסמיסיעס.

אין בעריכט איז אויך אָנגעוויזען געוואָרען, אַז עס איז שוין אָנגעזאַמעלט אַ האַלב מיליאָן אונטערשריפטען אויף דער פּעטיציע, וועלכע וועט פאָרגעשטעלט ווערען פאַר'ן סיים און פאַר דער רעגירונג.

די קינפטיגע וואָך וועט זיך אַ דעלעגאַציע ווענדען מיט אַ ספּעציעלען מעמאָריאַל צום פּרעמיער פּריסטאָר.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אינם טאָג, וואָס עס וועט געעפענט ווערען די קינפטיגע סעסיע פון סיים, זאָל גערופען ווערען אַן אַלגעמיינער צוזאַמענפאָהר פון לאָקאַטאָרן-אָרגאַניזאַציעס אין וואַרשאַ.

די קאָנפערענץ האָט ארויסגעשטעלט פאָדערונגען, אַז דאָס דירה-געלד זאָל פאַרקלענערט ווערען אין אַלטע הייזער אויף 30 פראָצ. און אין נייע — אויף 40 פראָצ.

אויך איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען מיט אַן אַפּעל צום פעראיין פון די ווירטסלייט אַז זיי זאָלען נישט ספּעציעל אָנגרייטען די גאָר אָרעמע משפּחות, דאָרט וואו עס געפינען זיך קראַנקע, און פאַמיליעס, וואָס האָבען פיצלעך קינדער.

אַן איבערקעהרעניש איז טעלעגראַפיע

מאַכט די נייע סענסאַציאָנעלע ענטדעקונג פון מאַרקאָני'ן

נ י ו - י אָ ר ק, 4 (ספּ. טעל.)

פאַר די אַנטיילנעהמער פון'ם קאָנגרעס פון דער ענגלישער געזעלשאַפט צו פּראָפּאַגירען ווי סענשאַפט, וואָס קומט דאָ פאָר, האָט מאַרקאָני דעמאָנסטרירט זיינע אַ נייע עפּאָכען מאַכענדע ערפינדונג אויפ'ן געביט פון זעהן אויף אַ שטח.

די דערפינדונג בצוירט זיך אויפ'ן טראַנסמיטירען אָהן דרוק ד'עם מאַשינען שריפט.

מאַרקאָני איז אין דער מיינונג, אַז זיין דערפינדונג וועט מאַכען אַ פולשטענדיגע איבערקעהרעניש אין דעם ביז איצטיגען אופן פון אָנגעבען דעפּעשען און ידיעות.

2 דער'הרג'עטע בעת אַן אַעראָ-פּלאַן-קאַטאַסטראָפע

ב ו ד אַ פּ ע ש ט, 4 (ספּ. טעל.)

היינטער בודאַפּעשט איז ארונטערגעפאַלען אַן אַעראָפּלאַן מיט 1 פּאַסאַזשיר, און מיט דעם בעריהמטען פּילאָט קאַשאַלי.

ביידע זענען דער'הרג'עט געוואָרען.

פראַנקרייך און די דייטשע נאָטע

ווען וועט, אַלזאָ פאָרקומען די צווייטע סעסיע פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ?

פּ אַ ר י ז, 4. (ספּ. טעל.) וועגען פעהלער פון די בעראַטונגען איבער דער ענטוואָפנונגס-נאָטע פון דייטשלאַנד, וואָס זענען פאָרגעקומען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מיניסטעריען-ראַט, אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזידענט לעברון, דאַרף מען דערמאָהנען, אַז דער פּרעמיער הערריאָ האָט פאָרגעשטעלט פון אַ לאַנגען רעפעראַט די סיטואַציע אין דער פּאָליטישער, יורידישער און טעכנישער הינזיכט, אָנווייזענדיג, אַז דייטשלאַנד שטרעבט צו בטל מאַכען דעם אַרטיקעל 164 פון ווערסאַלער טראַקטאַט, וועלכער זאָגט, אַז דייטשלאַנד פעהליכטעט זיך צו בעגרעניצען איהרע בעוואָפנונגען.

דער ווערסאַילער טראַקטאַט זעהט פאָר, אַז אַלע ענדערונגען אין דער הינזיכט קאָנען עטשיידעט ווערען נאָר דורכ'ן פעלקער-בונד. און דעריבער האַלט הערריאָ פאַר ריכטיג צו ווענדען דעם ענין אויף דער סעסיע פון פעלקער-בונד נאָכ'ן מיטטיילען וועגען דעם אינהאַלט פון דער נאָטע אַלע פעראינטערעסירטע מלוכות.

עטליכע מיניסטאָרען האָבען זיך אַרויסגעזאָגט, אַז פראַנקרייך זאָל נישט אָננעהמען די דייטשע נאָטע, געגען וואָס אָבער דער קאַבינעט האָט זיך געגענגעשטעלט מחמת זיין שטעלונג, אַז דעם ענטפער דאַרף געבען דער פעלקער-בונד.

דאָס נישט אָננעהמען די נאָטע וואָלט אַרויסגערופען, לויט דער מיינונג פון דער פראַנצויזישער רעגירונג, אַ נישט-געוואונשטע איזאָלאַציע פון די פראַנצויזישע פאָרשטעהער אין די דעבאַטען וואָס וועלען וועגען דעם ענין ענטשטיין אין דעם פעלקער-בונד.

מחמת דעם, וואָס די זיצונג פון דעם ביוראָ פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 22. סעפּטעמבער און אַזוי ווי ביז דאַן וועט נישט געגעבען ווערען קיין תשובה, און אַזוי ווי אויך דעריבער האָט דייטשלאַנד געמאַכט אַ פאָרבעהאַלט אַז, אין פאַל ווען זייערע פאָדערונגען וועלען אָפּגעוואָרפען ווערען, וועלען זיי נישט אָנטיילנעהמען אין די בעראַטונגען — איז נויטיג צו אָפּלייגען די זיצונג פון ביוראָ און גלייכצייטיג אָפּלייגען דעם טערמין פון דער 2-טער סעסיע פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ, וואָס איז אויטאָמאַטיש בעשטימט געוואָרען אין 4 חדשים אַרום נאָך דער זיצונג פון ביוראָ.

שלום פון דער רעוויזיאָניסטישער קאָנפערענץ

זשאַבאָטינסקי, גראָסמאַן און אינזש. פּאַסקין בעזעצען זיך איז געגנפ

ו י ע ן, 4. (יט"א טעלעגראַפיש) שבת שפּעט ביינאַכט איז פאָרגעקומען די שלוס-זיצונג פון דער רעוויזיאָניסטישער קאָנפערענץ. די רעזאָלוציע וועגען דיסציפּלין איז אָנגענומען געוואָרען אין דער פאָרם פון אַן אינטערפּעלאַציע, אין וועלכע עס זאָגט זיך, אַז איינציגע בעשלוסען פון אַקציאָנס-קאָמיטעט בנוגע אָרגאַניזאַציע און דיסציפּלין, שטעהען אין אַ סתירה צו דער ציוניסטישער קאָנסטיטוציע, און זענען דעריבער נישט בינדענד פאַר די רעוויזיאָניסטישע שקל-צאָהלער. וועגען דער פּעטיציע-אַקציע, איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז די מאַסען-פּעטיציע וועגען די יודישע רעכט אין א"י ישראל, וועט זיין בעשטימט פאַר דער גאַנצער וועלט, פאַר'ן פעלקער-בונד, און פאַר אַלע מלוכות, וואָס געהערען צום פעלקער-בונד.

אין דער נייער עקזעקוטיווע זענען געוועהלט געוואָרען וול. זשאַבאָטינסקי, מאיר גראָסמאַן, אינזש. פּאַסקין, שטריקער און מאַכאָווער. די קאָלער בעשלוסען זענען אָנגענומען געוואָרען מיט אַ מעהרהייט פון 82 שטימען געגען 24. די ארץ-ישראל-דעלעגאַציע האָט זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען.

נאָך די שלוס-רעדעס פון זשאַבאָטינסקין און מאיר גראָסמאַן, האָט זיך די אַלוועלטליכע רעוויזיאָניסטישע קאָנפערענץ מיט'ן געזאַנג פון „התקוה" געשלאָסען.

* * *

ו י ע ן, 4. (יט"א טעלעגראַפיש) אין פעברואַר 1933, וועט זיך דער פּרעזידענט פון דער רעוו. אָרגאַניזאַציע וול. זשאַבאָטינסקי און די וויצע פּרעזידענטען גראָסמאַן און אינזש. פּאַסקין בעזעצען אין געגנף.

ליקווידירט דעם שטרייק פון די פּאָרט-אַרבייטער איז גדיניע

ג ד י נ י ע, 4 (טעלעפאָניש).

היינט איז אונטערן פאָרזיץ פון פּאָמערנער וואָיעוואָדע פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צו ליקווידירען דעם שטרייק פון די פּאָרט אַרבייטער.

עס איז געקומען צום פאָלגענדען רעזולטאַט:

די שכירות און געזעלשאַפטליכע אונטערשטיצונגען וועלען ערלעדיגט ווערן דורכן שליסען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך, וועלכער דאַרף בעאַרבייט ווערען ביז'ן 1 אָקטאָבער.

די שטרייט פראַגען וועלען בעטראַכט ווערען דורך'ן אַרביטראַזש ביים אַרבייטס מיניסטעריום.

נייער ענגלישער אונטערוואַסער-שיף

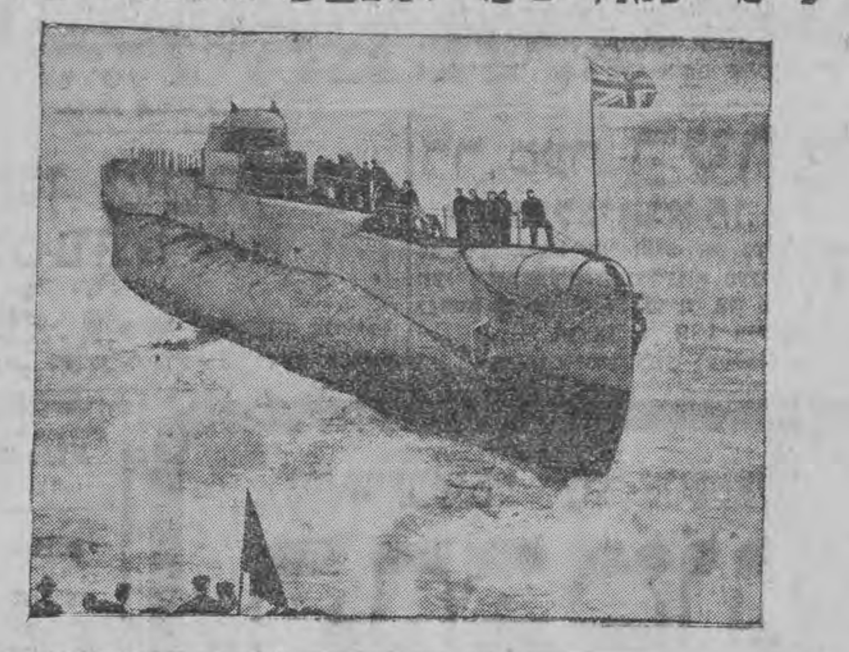

קויפט ביי אונזערע אַנאָנסען-געבער

היטלער-פייערונגען אין דאַנציג

ד אַ נ צ י ג, 4 (טעלעפאָניש)

היינט זענען דאָ פאָרגעקומען פייערליכקייטען פון די היטלעראָווצעס אין שייכות מיט די אָנגעקומענע הויכגעשטעלטע דעלעגאַטען פון בערלין.

די פייערליכקייטען זענען אַדורך רוהיג.

געעפענט דעם אינטערנאַציאָנאַלען פּאַציפיסטישען-קאָנגרעס איז וויען

ו י ע ן, 4 (ספּ. טעל.)

אין זאַל פון עסטרייכישען פּאַרלאַמענט האָבען זיך אָנגעהויבען די בעראַטונגען פון אינטערנאַציאָנאַלען פּאַציפיסטישען קאָנגרעס.

דעם קאָנגרעס האָט געעפענט דער עסטרייכישער אינערן-מיניסטער אש.

פּוילען רעפּרעזענטירען: דער געוועז. סען. דאָמבסקי און אַדוו. ליפּאַצעוויטש.

דער'הרג'עט פון אַ פערד

וו אַ ר ש אַ, 4 (טעלעפאָניש)

היינט האָט מען געבראַכט פון אמשינאָוו קיין וואַרשאַ דעם יודישען יונגעלע ראובן ניימאַן, וועלכען אַ פערד האָט היינט איינגעטראָפען אַ קאָפּיע געטון אין קאָפּ.

דאָס יונגעלע איז געשטאָרבען אין שפּיטאָל.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
Inż. Chem. F. SZAC
פּיעטריקאָווער 37. טעל. 230-85
אַלע אַרט מעדיצינישע אַנאַליזען
פון אורין, צואה, פלעגמע, בלוט, מכות און שליימען.

Dr. Rachela Lewi
ul. Zeromskiego 24, tel. 142-72
צוריקגעקעהרט

מאַשין-לעכער
ווערן אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

שייטלען מיט פּאַריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
צו ביליגע פּרייזען
ביי פרוי ב. פּאַרזשוצקאַ, קאַמיעננאַ 5
2-טער הויף, לינקס. 2-טער שטאָק.

הוירט — די — בעוואוסטע פעלד-בעטן
„Palme-Patent"

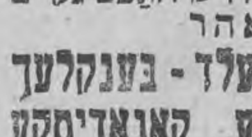

P alma-Patent
דעטייל
וואָס זענען אַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט
מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר
ווי אויך לעזשאַקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך
מאַטראַצען געבעטע שאַטקאָווע, קאַנאַדיסקע קאָוועטקעס, טאַפּטשאַנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 113-85

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
5 סעפטעמבער 1932

א פוסטע פאנטאזיע

זענען די קלאנגען וועגן א פויליש־טערקיש־סאוויעטישן בונד

מינ. זאלעסקי וועגן די אקטועלע פאליטישע פראבלעמען

דער אויסערן־מיניסטער זאלעסקי האט ער־טיילט דעם מיטארבייטער פון דער אפיציעלער אגענטור „איסקרא" אן אינטערוויו, אין וועלכען ער האט בעריהרט א ריי אקטועלע פאליטישע פרא־בלעמען, ארומרעדענדיג די בעדייטונג פון נישט־אנגרייפס אפמאך, וועלכען פוילען האט נישט לאנג געשלאסען מיט די סאוויעטען, האט דער מיניסטער געזאגט: איך האף, אז ס'וועט קומען א צייט, ווען מיר וועלען קענען שליסען מיט סאוויעט־רוסלאנד אויך אן ארביטראזש־אפמאך.

אין צוזאמענהאנג מיט דער פראגע וועגען נישט־אנגרייפס־אפמאך איז דאס געשפרעך אריבער אויף די שטימען פון דער פראנצויזישער פרעסע, וועלכע האבען פארגעווארפען פוילען די צו גרויסע איילעניש ביים שליסען דעם אפמאך און די בעאונרוהיגונג, וועלכער דער אפמאך האט ארויס־גערופען אין די רומענישע קרייזען.

עס איז זעלבסטפארשטענדליך, האט דער מיניסטער געזאגט, אז די ארבייטען ארום דעם אפמאך זענען געפיהרט געווארן אין דער ענגסטער פארשטענדיגונג מיט אונזערע צוויי פערבינדעטע פראנקרייך און רומעניען און מיט אונזערע פריינד ביים באלטישען ים. די אומשטענדען זענען אבער געווען אזעלכע, אז הגם ענליכע אונטערהאנדלונגען מיט רוסלאנד זענען געפיהרט געווארן אויך דורך די אנדערע שכנישע מלוכות, איז אבער די טעמפא פון די אונטערהאנדלונגען געווען נישט די זעלבע, צום פאמעליכסטען זענען געגאנגען די רומענישע אונטערהאנדלונגען — צוליב פערשטענדליכע טעמים, ס'איז אבער בעקאנט, אז רומעניען האט נישט קיין דירעקטע דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט די סאוויעטען.

פוילען האט אויפ'ן לאיאלסטען אופן ערקלערט דער סאוויעטען־רעגירונג, אז זי ווינשט זיך דאס

דער נישט אנגריפס־פאקט פון אלע מלוכות וואס געפינען זיך ביי די גרעניצען פון רוסלאנד זאלען גלייכצייטיג אריין אין לעבען, און דעריבער האבען מיר ביי אונזערע אונטערהאנדלונגען געמוזט זיך האלטען אין א מיטעלערער טעמפא. צוויי סטאדיעס פון שליסען דעם פאקט זענען מיר שוין דורכגע־גאנגען, דאס פאראפירען און אונטערשרייבען. עס בלייבען נאך צוויי סטאדיעס, דאס ראטיפיצירען און אויסטוישען די דאקומענטען.

אויף דער פראגע פון קארעספאנדענט, וואס זאגט דער מיניסטער וועגען די קלאנגען מכח א פויליש־טערקיש־סאוויעטישער פערשטענדיגונג אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעזוך פון וויצע־מיניסטער בעק אין סטאמבול, האט דער מיניסטער די דאזיגע קלאנגען אפגעלייקענט, ערקלעהרענדיג, אז ער האלט זיי פאר פוסטע פאנטאזיעס.

פונקט אזוי,
ווי די אנדערע מלוכות...

דער דייטשער אויסערליכער פאליטיק קאן מען נישט אפזאגען אין קאנסעקווענץ אין איהר שטרעבונג סיסטעמאטיש אונטערצוגראבען די יסודות פון ווערסאלער טראקטאט. ארפצווארפען פון דייטשלאנד די קייטען, וועלכע דער טראקטאט האט אויף איהר ארויפגעלעגט, און, אויף וויפיל ס'האנ־דעלט זיך וועגען מיניסטעריעלען רעוואנש־דייטש־לאנד, צוריקשטעלען דעם פולען סטאטוס־קווא פון פאר דעם קריג. דאס פראגראם דארף אזוי ארום שטופענווייז ארומנעהמען פאלגענדע פונקטען: די עוואקואציע פון ריין־געביט, בעפרייען זיך פון די רעפעראציע־לאסטען, פרייהייט פון בעוואפנונג, רע־וויזיע פון די דייטשע מזרח־גרעניצען (ד. ה. פון די פוילישע מערב־גרעניצען) אנשלוס פון עסטרייך און דייטשלאנד, צוריקבעקומונג פון די קאלאניעס, צוריקבעקומונג פון עלזאס און לאטרינגען. אין דעם פראגראם האלט איצט דייטשלאנד ביים דריטען פונקט: פאן פאפען'ס רעגירונג האט זיך אפיצי־יעל געווענדט צו פראנקרייך וועגען גלייכשטעלען דייטשלאנד מיט אלע אנדערע מלוכות אויפ'ן געביט פון בעוואפנונג.

די פאדערונג איז נישט קיין נייע. זי איז פון פעראנטווארטליכע דייטשע שטעלען נישט איינ־מאל ארויסגעזאגט געווארען. אויף דער ענטוואפ־נונגס־קאנפערענץ אין גענף האט דער פארשטעהער פון דייטשלאנד געדראהט, אז זיין לאנד וועט זיך צוריקציהען פון דער קאנפערענץ, אויב דייטשלאנד וועט אין הלכת בעוואפנונג נישט ווערען גלייכבע־רעכטיגט מיט אלע אנדערע מלוכות. אויב די דייט־שע רעגירונג האט געפונען פאר נויטיג גראד איצט אפיציעל ארויסצוטרעטען מיט דער פאדערונג פון גלייכבערעכטיגונג אין דער בעוואפנונגס־פראגע איז עס צוליב אינערליך פאליטישע מאטיווען. דער לאזונג פון גלייכער בעוואפנונג איז אין דייטשלאנד אונגעהויער פאפולער. דאס איז איינס פון די שווערטלעך, מיט וועלכע עס הערען נישט אויף צו מאכען די היטלעראווצעס. ארויסרוקענדיג די פא־דערונג אויף דער אינטערנאציאנאלער ארענע, גע־ווינט די פריצישע רעגירונג שלייכער־פאפען אן אמוט געגען היטלער־שטראסערן, וועלכע האלטען די הענט אויסגעשטרעקט צו דער מאכט.

„די רעארגאניזאציע פון דער רייכסוועהר", ווי מאן שלייכער רופט אן בעשיידען זיין פאדערונג צו פערגרעסערן די דייטשע בעוואפענטע כוחות, נעהמט ארום די הערכערונג פון דער צאהל רייכס־וועהר־סאלדאטען פון הונדערט טויזענד אויף דריי הונדערט טויזענד מאן; דער גאנצער כאראקטער פון דער רייכסוועהר דארף געענדערט ווערען, זי דארף אויפהערען צו זיין דאס, וואס זי איז לויט די בעשטימונגען פון ווערסאלער טראקטאט אנ־ארמעע פון גדונגענע פראפעסיאנאלען סאלדאטען, וואס דינען נישט ווייניגער פון 12 יאהר, נאר דארף ביסלעכווייז פערוואנדעלט ווערען אין אנ'ארמעע פון מיליטערפליכטיגע מענער, לויט'ן פרינציפ אויף וועלכען עס זענען געבויט אלע מאדערנע ארמעען, די ארמעע דארף צוריק בעקומען די קריגס־מיטלען, וועלכע זענען פאר דייטשלאנד ביז איצט געווען פערבאטען, ווי טאנקען, עראפלאנען, שווערע אר־טילעריע, פערגרעסערונג פון קריגס־פלאט מיט קריי־צער־שיפען, דרעדנאוטען און אונטערוואסער־שיפלעך, דאס בויען א רייה פאבריקען פון קריגס־מאטעריא־לען א. א. וו.

פיקאנט איז אין דער גאנצער אנגעלעגענ־הייט, וואס די זיגער פונ'ם וועלט־קריג ווערען דא אריינגעכאפט אין דער נעץ, וועלכע איז אויסגע־שפרייט געווארען פאר דייטשלאנד. לויט די גע־העריגע ארטיקלען פון ווערסאלער טראקטאט ווערט פעסטגעשטעלט די גרויס פון דער דייטשער ארמעע, אבער דערביי ווערט פאראויסגעזעהן, אז אלע אנדערע מלוכות וועלען שטופענווייז פער־קלענערן זייערע בעוואפנונגען ביז צו דער מדרגה פון דייטשלאנד. איצט פאדערט דייטשלאנד, און בערופט זיך דערביי אויפ'ן ווערסאלער טראקטאט, איינס פון די ביידע: אדער די אנדערע מלוכות זאלען רעדוצירען זייערע בעוואפנונג ביז צו דער דייטשער מדרגה, אדער דייטשלאנד זאל בעקומען דאס רעכט זיך צו בעוואפנען פונקט אזוי ווי די אנדערע מלוכות. און אזוי ווי רעדוצירען די בע־וואפנונגען ווילען די אנדערע מלוכות בשום אופן נישט, קומט אויס, אז די דייטשע טענה איז א גערעכטע. דערביי קאן מען נישט ענטגעגענשטע־לען דייטשלאנד די טענה, אז די פאקטישע בע־וואפנונג איהרע איז בעדייטענד גרעסער, ווי עס דערלויבט איהר דער ווערסאלער טראקטאט, ווייל א מיליטעריש־טעכנישע קאמיסיע פון די פערבינ־דעטע האט גענאמט די קאנטראל. אבער די דיי־טשע בעוואפנונגען און האט קיין איבערראשונגען נישט פעסטגעשטעלט.

ווי אזוי בעציהען זיך די מלוכות צו דער פאדערונג פון דייטשלאנד און אין דער ערשטער רייה פראנקרייך, צו וועלכער די דייטשע רעגירונג האט זיך דערווייל געווענדעט אפיציעל. עס איז פערשטענדליך, אז אין פראנקרייך האט די דייטשע פאדערונג ארויסגערופען אן אונגעהויערן טומעל. פאר'ן פראנצויזישען בירגער איז אויסגעשלאסען דאס געשפענסט פון דעם ביז די ציין בעוואפנע־טען און רעוואנש־זוכענדען דייטשען מיליטאריסט. נאטירליך שרייבט מען גאנץ האפערדיג, אז עס קאן נישט זיין קיין רייד וועגען נאכקומען די דייטשע פאדערונגען. אין דער ווירקליכקייט אבער שמועסט מען שוין וועגען קאמפראמיסען. ווירקען זאל דא ענגלאנד, וועלכע האלט, אז אין געוויסע הינזיכטען מוז מען נאכקומען די דייטשע פאדע־רונגען, און הערבערט סאמועל זאל טאקע האבען געפרובט איבערצייגען העריא'ן אין דער דאזיגער נויטווענדיגקייט.

די דייטשע פאליטיק האט געמאכט אן'אפי־ציעלען שאך־צוג אין א פראגע, וועלכע זי האט פון לאנג צוגעגרייט. פריהער אדער שפעטער וועט זי אויך אויף דעם געביט זיכער זיך דערשלאגען געוויסע ערפאלגען. אז פוילען האט צוליב דעם, דעם פולען גרונד פאר א גרויסער בעאונרוהיגונג, איז מעהר ווי פערשטענדליך. און אויב פראנקרייך זאל ארויסווייזען דייטשלאנד א ווייטע נאכגיביג־קייט אויפ'ן דאזיגען באדען, דאן שטעהט די גאנ־צע פוילישע־פראנצויזישע פריינדשאפט אונטער א גרויסען פראגע־צייכען.

פ. פ. ק.

וואו איז די דייטשע ליבע צום געזעץ און צו ארדנונג?

צי קאן א באלשעוויק גלויבען אין גורל?

(פון סטאלינ'ס געשפרעך מיט עמיל לודוויג'ן)

אין זיין געשפרעך מיט עמיל לודוויגען (איי־ניגע שטעלען פון געשפרעך האבען מיר שוין גע־בראכט) האט סטאלין געלויבט די העמאקראטישקייט פון אמעריקע און ספעציעל די אָרדנונג, וואס הערשט דאָרט אין דער אינדוסטריע, אבער באלד נאכדעם האט ער אליין צוגעגעבען:

„אבער צו ווענען מיר פיהלען א סימפאטיע, ווי צו א נאציע איז עס צו די דייטשען. מיט דער סימפאטיע צו די דייטשען קען מען נישט פערגלייכען אונזערע פריינדליכע געפיהלען צו די אַמעריקאנער".

„פארוואס פונקט צו די דייטשען?" האט גע־פרעגט לודוויג.

„ס'איז א פאקט", האט קורץ געענטפערט סטאלין.

איהר האט א טעות אין אייערע האפנונגען אויף די דייטשען, זיי האבען ליב אָרדנונג מעהר, ווי די פרייהייט, צוליב דעם קומט ביי אונז נישט פאר קיין רעוואלוציעס, אָדער זיי געבען זיך נישט איין".

„איהר זענט גערעכט נאר אין בעצוג צו דער פערגאנגענהייט" האט געענטפערט סטאלין. „יעצט איך האב, צוריק מיט 25 יאָהר געוואוינט אין בער־לין, האבען מיר מיט די חברים אפט אויסגעלאכט די דייטשע חברים צוליב זייער געהאָרכזאמקייט. מען האט אונז באלד דערצעהלט אז איינמאל האט דער פארטיי־קאמיטעט בעשטימט א דעמאנסטראציע, אין דער בעשטימטער צייט זענען פון א פארשטאט אבגע קומען עטליכע הונדערט דעמאנסטראנטען. באר אויפ'ן פעראן זענען זיי געבליבען שטעהן, ווי פער־שטיינערט, ס'האט זיך קיינער נישט גערירט, ווייל דער קאנטראלער פון די בילעטען איז נישט געווען אויפ'ן אָרט, ס'האט נישט געהאט ווער עס זאל ביי זיי אפנעהמען די בילעטען, זיי זענען דארט, זאגט מען, אפגעשטאנען א פאר שעה... ווען איך האב אין 1905—1907 געוואוינט אין דרעזדען, אין כעמ־ניץ, האט מען דאס געזעץ געהאלטען, ווי עפעס א פראסט, א דונער, א קראפט, געגען וועלכער מען קען גארנישט מאכען. אין ווען האבען מיר, איך מיט מיינע חברים, זיך איבערגעלאגט אנגעשטויסען אויף שילד־לעך: „פערבאטען", עס האט אונז פערשאפען א ספעציעלען פערגעניגען, אין שפאצירענדיג אין פארק, עו־בר צו זיין אויף די דאזיגע „פערבאטען", און מיר האבען בעצאהלט פאר 20 מאל עובר זיין דעם גע־זעץ צוואנציג קראָן, אונזערע דייטשע פריינד האבען געלאכט פון אט דעם פערגעניגען אונזערען.

אזוי איז עס געווען אמאל. אבער איצט? וואו איז אהינגעקומען די געלויבטע דייטשע ליבע צו דער אָרדנונג? וואו איז די אכטונג צום געזעץ? די נא־ציאנאל־סאציאליסטען זענען עובר אויפ'ן געזעץ, וואו גאר זיי קענען עס. זיי שלאגען און שיסען אר־מעטום, די ארבייטער גראבען פרעמדע קארטאפעל, עס האט זיך אלץ געענדערט".

לודוויג האט איבערגעפיהרט דאס געשפרעך אויף דעם פאקט, וואס דער קאמוניזם בעדייט נישט קיין גלייכבערעכטיגונג. אז אין די סאוויעטען איז איינגעפיהרט אקארד־לוין, וואס גיט די מעגליכקייט איינעם צו פערדינען בעדייטענד מעהר, ווי זיין חבר.

דערויף האט סטאלין געענטפערט, אז קיין פול־שטענדיגע סאציאליסטישע גלייכשאפט, א גלייכ־שאפט, וואו אלע זאלען בעקומען די זעלבע צאהל ברויט און פלייש, גלייכע קליידונג און שיך, אזא גלייכשאפט איז דעם מארקסיזם אומבעקאנט, מיט ציטאטען פון מארקס האט ער געוויזען דערוויזען, אז יעדער דארף בעקומען בעלוינונג לויט זיינע פער־דינסטען אזוי לאנג, ווי עס זענען נאך נישט איינ־געגאנגען פערניכטעט די קלאסען־אונטערשיד און ביז וואנען די ארבייט איז נאך נישט פאר יעדען א לעבענסנויטווענדיגקייט.

„ווייל ביי אונז", האט סטאלין לאנגזאם גע־זאגט, „זענען נאך פערהאן גענוג מענשען, וואס וואלטען געוואלט, אז אנדערע זאלען ארבייטען מעהר ווי זיי".

דער סאציאליזם, מיינט סטאלין, האט קיינמאל נישט בעגערט דעם אונטערשיד אין געשמאק און גע־ברויכען פון פערשיעדענע מענשען. די „פערגלייכונגס"—סיסטעם איז א פראדוקט פון דער פויערשער פסיכאלאגיע מיינט סטאלין.

צום סוף פון געשפרעך האט לודוויג געבעטען אן אויטאגראף אויף דער אויטאביאגראפישער בראש־שור, וועלכע סטאלין האט איהם געגעבען אלס ענט־פער אויף דער פראגע וועגען די עקספראפריאציעס אין סטאלינס פערגאנגענהייט. סטאלין האט גע'ן א־געשריבען זיין און לודוויגס נעמען אויף דער בראש־שור, דאן האט איהם לודוויג פארגעבען די לעצטע פראגעס:

„וואס שטעלט מיט זיך פאר דאס געפיהל פון עהרגייץ? און צי שטערט דאס דאזיגע געפיהל דעם הערשער אין זיין טעטיגקייט?"

„ווי אמאל", האט געענטפערט סטאלין, „עס קען שטערען אדער העלפען, עס איז אבהענגיג אין די פאלען, אבער אין גרעסטען טייל שטערט עס צו דער ענטוויקלונג פון דער פערזענליכקייט".

„גלויבט איהר אין שיקזאל?"

דערויף האט סטאלין ענטשידען געענטפערט:

„ניין, כ'גלויב נישט. דאס איז א פאראורטייל, „דער בעגריף „גורל" איז אן אומזין. ער דערמאנט מיר די גריכישע מיטאלאגיע, מיט איהרע געטער און געטינס, וואס האבען מיט אלץ רעגירט פון אויבען".

„איהר זענט געווען אין טויזענט געפעהרליכע לאגעס, אין פערשיקונג, אין דער רעוואלוציע, מל־חמה, איז דאס, לויט אייער מיינונג, א צופאל, וואס איהר זענט נישט אומגעקומען און וואס אויף אייער אָרט זיצט איצט נישט קיין אנדערער?"

„עס זענען געווען געוויס אינערליכע און אוי־סערליכע סיבות דערצו, וואס איך בין נישט אומ־געקומען", האט געענטפערט סטאלין, „אבער גאנץ צופעליג האט דא געקאנט זיצען אויך אן אנדערער, אזוי בין איך. דער שיקזאל דאס איז עפעס נישט קיין גלייכגעוויכטעס, דאס איז עפעס מיסטישעס, אין דער דאזיגער מיסטיק גלויב איך נישט."

לודוויג פערגלייכט צום סוף פון זיין כאראקטע־ריסטיק סטאלינען מיט נאפאלעאנען, אויך דער לעצ־טער האט געזאגט: „וואס ווילט איהר פון שיקזאל, פאליטיק — דאס איז דער שיקזאל".

רומענישע רעגירונג זאגט צו פערלייכטערונגען ביי ערטיילען בירגערשאפט

בוקארעשט (יט"א) דעפוטאט ד"ר מאיר־עבנער האט אויף דער לעצטער זיצונג פון רומעני־שען פארלאמענט אריינגעטראגען אן אינטערפעלאציע צום יוסטיץ־מיניסטער וועגען דער טויזענטיגער לאגע פון די שטאטסלאזע אין רומעניע. אין דער אינ־טערפעלאציע ווערט געזאגט, אז 30 טויזענט ביטעס וועגען בירגערשאפט ליגען שוין זייט יאהרען אין די אקטען פון יוסטיץ־מיניסטעריום און ווערען נישט ערלעדיגט, חוץ דעם [illegible] די שטאטסלאזע פערלוירען דאס רעכט צו בעקומען בירגערשאפט, ווייל עס איז שוין אבגעלאכען דער טערמין אריינצוטראגען די ביטעס.

די אינטערפעלאציע פון דעפ. עבנער האט גע־האט א שטארקען אפקלאנג אין דער פרעסע.

פון יוסטיץ מיניסטעריום ווערט אפיציעל מיט־געטיילט, אז נאך איין פערלויף פון דער איצטיגער פארלאמענט־סעסיע ווערט אריינגעטראגען ווערען א געזעץ־פראיעקט וועגען פערלענגערען דעם טערמין פון אריינטראגען ביטעס וועגען בירגערשאפט ביז דעם 1־טען סעפטעמבער 1933. אזוי ווי דער געזעץ־פראיעקט האט שוין בעקומען די צושטימונג פון דער רעגירונג וועט ער זיכער אנגענומען ווערען דורכ'ן פארלאמענט.

א פערדריסליכער טעות

אין נעכטיגען נומער „נייער פאלקסבלאט" אויף דער 4־טער זייט אין ארטיקעל וועגען מיצקעוויטשען איז אריינגעפאלען א פערדריסליכער טעות. אין קאפ פון ארטיקעל, צווייטע שורה זענען די ווערטער „אין פוילען" איבערגעגאנגען איבריג. די ווערטער „אין פוילען" דארפען זיך געפינען באלד אין אנהויב פון ארטיקעל נאכ'ן ווארט „עפענטליכקייט", מיצ־קעוויטש איז, ווי בעקאנט, געשטארבען אין קאנסטאנ־טינאפאל, ווי דאס איז איבריגענס צו זעהען אין טעקסט פון ארטיקעל.

ספּאָרט=בעוועגונג

„ל. ק. ס." — „טשאַרני" 1:1 (0:0)

נאָך אַ לאַנגען איבעררייס איז נעכטען אין לאָדז פאָרגעקומען אַ „ליגע"-מעטש צווישען „ל.ק.ס." און „טשאַרני". די לעמבערגער מאַנשאַפט, האָט היי-יאָהר טראַגיש פערנומען דאָס לעצטע אָרט. 9 שווערע אויסגעקעמפטע פונקטען מיט די שטאַרקסטע „ליגע" מאַנשאַפטען האָט מען „טשאַרני" צוגענומען צוליב — אַנ'אַפערע פון איין שפּילער, וועלכער האָט אויסקאָמפּיגירט זיין קלוב מיט אַ בעפרייאונגס-שיין פון „אַסטראָוויע". צוליב דעם טאַקע פערנעמט איצט „טשאַרני" דאָס לעצטע אָרט אין דער טאַבעלע און עס דראָהט איהר זעהר שאַרף אַרויסצופאַלען פון דער „ליגע". דער נעכטיגער מעטש מיט „ל.ק.ס." האָט נאָך געקאָנט זיין אין אַ געוויסער מאָס אַ רעטונגס-ברעט פאַר „טשאַרני", וועלכע וואָלט געקאָנט ביי אַ מפּלה פון „פּאָלאָניא" פערבעסערען איהרע שאַנסען צו בלייבען.

„טשאַרני"ס שפּילער האָבען פולשטענדיג פערשטאַנען די בעדייטונג פון זייער נעכטיגען קאַמף און האָבען געשפּילט מיט אַ געוואַלדיגער אָפּפערוויליקייט, אויף יעדען באַלעם האָבען די שפּילער געקעמפּט מיט אַ געוואַלדיגער עקשנות און מסירת-נפש, יעדער שפּילער האָט זיך פערדאָפּעלט און פערדרייפאַכט. אויב זיי זענען נישט אַרויס פון דעם דאָזיגען קאַמף מיט אַ נצחון, איז עס אין אַ געוויסער מאָס אַ שולד פון ריכטער, וועלכער האָט דיקטירט אַ צוויפעלהאַפטען פריי-שטויס וואָס האָט געבראַכט דאָס אויסגלייכענדע טויער פאַר „ל.ק.ס."

אין דער ערשטער העלפט פון שפּילען איז דער קאַמף זעהר שאַרף. „ל.ק.ס." שפּילער שפּילען זעהר פערריסען. ביידע מאַנשאַפטען קאָנען נישט בעהערשען זייערע נערווען און טרעפען פשוט נישט אין לעדיגען טויער. דער מעטש ווערט געפיהרט זעהר אינטערעסאַנט און האַלט דעם עולם זעהר געשפּאַנט.

אין דער צווייטער העלפט איז דאָס שפּילען ווייטער זעהר לעבעדיק נאָך אַ שעהנעם אַנגריף פון „טשאַרני" שיסט זשורקאָווסקי דאָס ערשטע טויער פון טאָג, דאָס גרויסע פערזאַמעלטע פובליקום געמט אויף „טשאַרני"ס ערפאָלג זעהר הייס. דער דאָזיגער רעזולטאַט האַלט זיך ביז 7 מינוט פאַר'ן סוף פון אַ פריישטויס דערצילט דורקאַ מיט אַ הערליכען שאָס דאָס אויסגלייכענדע טויער.

ביי „ל.ק.ס." איז אַרויסגעטרעטען ראַדאָמסקי אַ שפּילער וועלכער שפּילט דורך דער גאַנצער צייט זעהר ברוטאַל, יעדער זיינער צוגאַנג איז תמיד אויפ'ן געגנערס פּיס אָנשטאָט אויפן באַלעם „ל.ק.ס." האָט שוין זיך נישט איינמאָל איבערצייגט אין די שרעקליכע פאָלגען פון ראַדאָמסקי'ס שפּילען און דאַרף אויף להבא דעם שפּילער נישט אַרויסשטעלען.

צוויי איטאַליענער: מאַרטאַנאַ און ווינדאַ

האָבען געוואונען די ראָווערען-וועלט-מייסטערשאַפט: מאַרטאַנאַ אלס אַמאַטאָר, ווינדאַ אַלס פּראָפעסיאָנאַל

לאָדזער „הכח" אין בענדין רעמיזירט מיט'ן דאָרטיגען „הכח" 0:0

דעם פערגאַנגענעם שבת האָט אין בענדין געשפּילט דער לאָדזער „הכח", וועלכער האָט געשפּילט אַ פוסבאָל-מעטש מיט'ן דאָרטיגען יודישען ספּאָרט-קלוב „הכח". דער מעטש האָט זיך פערענדיגט אָהן רעזולטאַט.

בליץ-טורניר צווישען „הוראַגאַן", „שטערן", „טור" און „יאַרדאַן"

שבת איז אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פון „טור" פאָרגעקומען אַ בליץ-טורניר אין פוסבאָל אין וועלכען ס'האָבען אָנטיילגענומען די פעראיינען טור, שטערן, הוראַגאַן און יאָרדאַן. די בעזונדערע מעטשען זענען געווען זעהר אינטערעסאַנט. דאָס ערשטע אָרט האָט אונפערהאָפט פערנומען הוראַגאַן, וועלכער האָט נישט פערשפּילט קיין איין מעטש, רעמיזירענדיג בלויז מיט שטערן.

די בעזונדערע רעזולטאַטען זענען פאָלגענדע:

הוראַגאַן — טור 1:0

טור — יאַרדאַן 6:1

שטערן — יאַרדאַן 1:0

שטערן — הוראַגאַן 0:0

טור — שטערן 1:0

הוראַגאַן — יאַרדאַן 4:0

פּאָול קוּווער

איז מיט אַ קינסטליכען פוס געפאָהרען אויף אַ ראָווער פון בערלין קיין פּאַריז

מייסטערשאַפט וועגן קל. „בע" אין לאָדזער קרייז

גרויסער נצחון פון „מכבי"

מכבי (לאָדז) – פּראָסנאַ (קאַליש) 1:0

קאַליש, (טעלעפאָניש) דער לאָדזער מכבי האָט נעכטען אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען נצחון אין די פינאַל-מייסטערשאַפטס-שפּילען פון „בע"-קלאַס אין לאָדזער קרייז.

מכבי האָט זיך געטראָפען מיט דער קאַלישער שטאַרקער „פּראָסנאַ" אין קאַליש. אין אַלגעמיין האָט מען זיך גערעכענט, אַז מכבי וועט זיך נישט קענען אַקעגענשטעלען דער קאַלישער „פּראָסנאַ", אָבער די אויסגעצייכענטע פאָרם, אין וועלכער די לאָדזער מאַנשאַפט געפינט זיך אין דער לעצטער צייט האָבען בעוויזען, אַז זי האָט פערדינט איהר אריבערגאַנג אין "א"-קלאַס, וואָס קען ביים איצטיגען שטאַנד פון דער טאַבעלע לייכט געשעהען, די יודישע מאַנשאַפט דאַרף זיך ווייטער עקשנותדיג האַלטען און דער נצחון איז נאָהענט.

אין דער ערשטער העלפט פון שפּילן, שפּילט מכבי געגען ווינד און זון און „פּראָסנאַ" האָט אַנ'איבערמאַכט, דאָך בעלונגט עס דער שטורמער-רייה פון „מכבי" זיך אדורכצורייסען אין דער 18-ער מינוט און שייניאַק שיסט אויפ'ן טויער. דער טויערמאַן פון „פּראָסנאַ" וויל מיט'ן פוס פערטיידיקן ער טוט עס אָבער אזוי פאַטאַל, אַז ער פּאַקט אריין דעם באַלעם אין זיין אייגענער נעץ.

אין דער 2-טער העלפט האָט די איבערמאַכט מכבי, אָבער די פערטיידיגונג פון „פּראָסנאַ" פערטיידיגט פערביסען. אין דעם טייל פון שפּילן האָט זיך אויסגעצייכענט דער שפּילער פון „פּראָסנאַ" בערנשטיין, וועלכער האָט זיך אַרויסגעוויזען אלס איינער פון די בעסטע שפּילער אפילו צווישען די ליגע-קלובען.

אין דער 10 מינוט דערגרייכט „מכבי" נאָך אַ טויער, דער ריכטער אַנערקענט עס אָבער נישט, אזוי בלייבט שוין דער רעזולטאַט 0:1 ביזן סוף נישט געענדערט. ריכטער ה' פּיטש, אין אַלגעמיין — גוט, פּובליקום 1000 פּערזאָן.

אַ נייע ערפינדונג

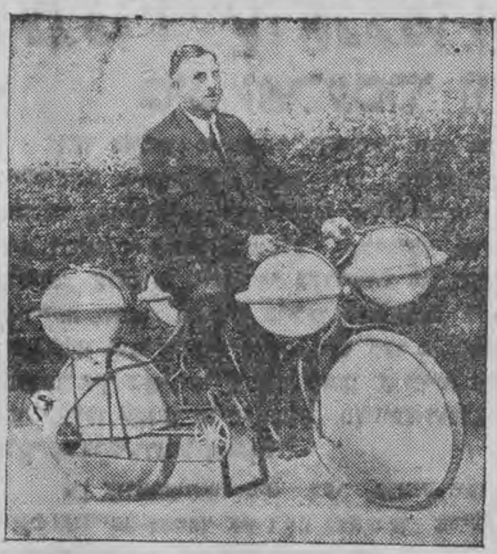

אַ ראָווער, וואָס פאָהרט אויפ'ן וואַסער און אויף דער יבשה.

„קרושענדער" (פּאַביאַניץ) – „לעכיאַ" (טאָמאַשאָוו) 1:1.

דער צווייטער מעטש וועגען דער מייסטערשאַפט פון „בע"-קלאַס איז פאָרגעקומען אין פּאַביאַניץ צווישען דאָרטיגען „קרושענדער" און דעם טאָמאַשאָווער „לעכיאַ". נישט קוקענדיג אויף דער איבערמאַכט פון די פּאַביאַניצער איז זיי דאָך נישט געלונגען דעם מעטש צו געווינען.

ספּאָרט=שפּילען

נעכטען האָבען זיך אָנגעהויבען די מייסטערשאַפטס-שפּילען אין לאָדזער קרייז אין קויש-באַל, האַזענאַ און שטשיפּיאָרניאַק, אַ שעהנע פאָרם האָט אַרויסגעוויזען די לאָדזער יודישע מאַנשאַפטען „מכבי" און „שטערן", פון די וויכטיגסטע רעזולטאַטען איז כדאי אויפצוגעבען

האַזענאַ קלאַס „בע": „מכבי - ס. ה. ס. (זגערזש) 6:3.

האַזענאַ קלאַס „בע": מכבי — ס. ק. ס. (לאָדז) 3:0

קויש-באַל מענער: מכבי—אַבסאָלווענטען 20:11

קויש-באַל פרויען: שטערן - ווימאַ 6:2

פּוילישע ראָווערען=מייסטערשאַפטען אין העלענאָוו

נעכטען זענען אין העלענאָוו פאָרגעקומען די פּוילישע ראָווערען-מייסטערשאַפטען, אין דעם גרויסען פינאַל-לויף האָט דעם מייסטער-טיטעל דערגרייכט אַבאַרטשיק (וואַרשאַ); 2) פּאַול (אוניאָן); 3) קלאַט; 4) שמיט.

פּוילישער מאַראַטאָנען=לויף אויף 42 קילאָמעטער

דעם קומענדיגען זונטאָג קומט פאָר אין ביאַליסטאָק דער מאַראַטאָנען-לויף אויף 42 קילאָמעטער. פון לאָדז וועט אָנטיילנעהמען אין דעם לויף סאַדולאַ (סטושעלעץ), וועלכער האָט שאַנסען צו פערנעהמען איינעם פון די ערשטע ערטער.

טשאַרני בעקומען 2 פּונקטען

דעם פערגאַנגענעם פרייטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פוסבאָל-ליגע אויף וועלכער ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען דער פּראָטעסט פון „טשאַרני" וועגען די צוגענומענע פונקטען פון איהר געוואונענעם מעטש מיט „יאַרבאַרגיאַ". נאָך אַ לענגערער דעבאַטע, איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען אַנ'אורטייל אַז „טשאַרני" בעקומט צוריק די צוויי פערלוירענע פונקטען צו „גאַרבאַרניאַ", (טשאַרני האָט דעם מעטש געהאַט געווינען) וויל זשורקאָווסקי האָט שוין אויפ'ן מעטש מיט „גאַרבאַרניאַ" געהאַט רעכט צו שפּילען.

נישט קוקענדיג אָבער דערויף, איז טשאַרני נאָך אַלץ בעדראָהט אַרויסצופאַלען פון דער ליגע.

קרייז-קאָנפערענץ פון די „שטערן-קלובען

אין לאָקאַל פון לאָדזער „שטערן" איז פאָרגעקומען אַ ראַיאָן-קאָנפערענץ פון די שטערן-קלובען פון לאָדזער קרייז. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט 19 דעלעגאַטען, וועלכע האָבען רעפּרעזענטירט 9 ספּאָרט-פעראיינען פון לאָדזער אַרומגעגענד. אַלס פאָרשטעהער פון דער צענטראַל-פערוואַלטונג פון די שטערן-קלובען אין פּוילען האָבען זיך אין דער קאָנפערענץ בעטייליגט די ה"ה טיטעלמאַן און שטאַטמאַן.

פון די בעריכטען ווייזט זיך אַרויס, אַז אין שטערן-פערבאַנד זענען אָנגעשלאָסען 52 ספּאָרט-פעראיינען, וועלכע פלעגען כמעט אַלע ספּאָרט-צווייגען צווישען דער יודישער אַרבייטערשאַפט. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען, צו אָרגאַניזירען אין לאָדז אַנ'אינסטרוקטאָרען-קורס פאַר גימנאַסטיק פאַר די שטערן-קלובען פון לאָדזער קרייז. צוצוגרייטען אַ שטערן-צוזאַמענפליה פון גאַנצען לאַנד אין יאָהר 1933 אין וואַרשאַ.

צום סוף איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ ראַיאָן-קאָמיטעט פון 9 פּערזאָן, וועלכע וועט אָנפיהרען מיט דער אַרבייט פון די שטערן-קלובען אין לאָדזער קרייז. פון לאָדז זענען אויסגעוועהלט געוואָרען די ה"ה בלומשטיין, בערלינסקי און זילבערמאַן, וועלכע בילדען דעם עקזעקוטיוו פון ראַיאָן-קאָמיטעט.

פוסבאַל-מייסטערשאַפטס-קאַמף פון דער „שטערן" - צענטראַלע

די צענטראַל - פערוואַלטונג פון אַרבייטער ספּאָרט-פערבאַנד פאַר פּוילישער דערציונג „שטערן"—גוויאַזדאַ אין פּוילען, האָט בעשלאָסען אדורכצופירן מייסטערשאַפטס-קאַמפען פון די „שטערן" - קלובען אין פּוילען וועגען אַ בעכער. צוליב דער שטאַרקער ענטוויקלונג פון די „שטערן"-קלובען אין דער לעצטער צייט, זאָגען די קאַמפען צו, צו זיין זעהר אינטערעסאַנט.

אין לאָדזער קרייז וועלען זיך אין די קאַמפן בעטייליגען 8 קלובען פון לאָדז און לאָדזער ראַיאָן, וואו די קאַמפען האָבען אַרויסגערופען אַ שטאַרקען אינטערעס.

געשאַפען אַ נייעם אַרבייטער=ספּאָרט-קלוב אין לאָדז

אין לאָדז האָט זיך לעצטענס געשאַפען אַ נייער יודישער אַרבייטער-ספּאָרט-קלוב „פּאָרויס" (נאַפּשוד). דער קלוב געפינט זיך אין אַרבייטער-הויז אויף בערקאַ יאָסעלעוויטשאַ 16 ביים פלייטשער-פעראיין. ביים קלוב זענען שוין טעטיג צוויי סעקציעס, גימנאַסטיק און פוסבאַל. אַ גאַנצע רייה סעקציעס האַלטען זיך ביים אָרגאַניזירען. דאָס איז דער איינציגער ספּאָרט-קלוב אין באַלוט.

אין דער שפּיץ פון פעראיין שטעהען די ה"ה קוילענברענער, קאַרפעל, ליטווין א. א. דער ניי-געשאַפענער ספּאָרט-קלוב, האָט זיך אָנגעשלאָסן אין דער „שטערן"-צענטראַלע.

ליגע=מעטשען אין לאַנד

פּאָגאָן - לעגיאַ 0:0

קראַקאָוויאַ - וויסלאַ 3:0

וואַרשאָוויאַנקאַ - רוך 1:0

וואַרטאַ - גאַרבאַרניאַ 4:2

מעטשען וועגען אריבערגעהען אין דער ליגע

ל.ט.ס.ג. (לאָדז) - גוויאַזדאַ (וואַרשאַ) 3:0

לעגיאַ (פּויזען) - פּאָלאָניאַ (בידגאָשטש) 6:1

דער ענגלענדער א. פּאַפּע

האָט פעסטגעשטעלט 6 נייע וועלט-רעקאָרדען

פרויען האָבען איהם געטריבען

צו זייך באנקראט און זעלבסטמאָרד

ווען דער קעניג פון שוועבעלעך וואָלט געהאט א ווייב, וואָלט ער צו זיין אומגליק נישט געקומען

דער שוועדישער שוועבעלעך-קעניג איוואַר קרוגער, וועלכער האָט זיך מיט עטליכע חדשים צוריק דערשאָסען, זייענדיג אויף אַ בעזוך אין פּאַריז, איז נאָך אַלץ נישט אַראָפּ פון טאָג-אָרדנונג.

דער זשורנאַליסט טרעוואָר עלען איז ספּעציעל געפאָהרען קיין שוועדען און געמאַכט אויספאָרשונגען אויפ'ן אָרט, וואו עס האָט געלעבט און געווען טעטיג דער קעניג פון שוועבעלעך, און האָט יעצט איהם אָנגעשריבען אַ גאַנצען בוך, דאָס בוך איז אַ מענשליכער דאָקומענט פון אַ צעלאָזענעם חברה-מאַן, וואָס האָט געלעבט אָהן אַ חשבון און געשטאָרבען אָהן ווידוי; אַ מענש, וואָס האָט פון דער יוגענד-אָן געפּרובירט פיהרען זיין לעבען מיט בלאָף און אויסגעלאַסענקייט, און געענדיגט זיין לעבען אין באַנקראָט.

עלען וואַרפט די גאַנצע שולד פון קרוגער'ס פלוטצוגען אויף די פרויען, וואָס האָבען איהם אַרומגערינגעלט, און ליבע האָט קרוגער נישט געהאַט קיין ערפאָלג. דאָס האָט איהם, הפּנים, געטריבען צו קויפען פרויען, פּונקט ווי ער האָט געקויפט אַנדערע אַרטיקלען, וואָס ער האָט בעדאַרפט פאַר זיינע געשעפטען.

און וואָס רייכער ער איז געוואָרען, אַלץ גרעסער זענען געוואָרען זיינע השגות: ער פלעגט אימפּאָרטירען די מיידלעך און פרויען וואָס זענען בעריהמט געוואָרען אין די איראָפּעאישע גרויסע שטעט מיט זייער שעהנקייט, טאַנצען, אָדער ביהנע-טעטיגקייט, פון די גרעסטע איראָפּעאישע און אַמעריקאַנישע צענטערס האָט ער די דאָזיגע פרויען געבראַכט קיין שטאָקהאָלם, האָט פאַר זיי געגעבען טעאַטערס און געמאַכט די אונטערנעהמונגען אויף זיין חשבון, פאַר וואָס דער גוטסקייט האָט איהם די פריימאַדאָנע געשאָנקען איין פאַרשטעלונג אין זיין פּריוואַטער וואוינונג. דאָ האָט ער געהאַט אַ קליינעם אָרקעסטער, וואָס איז געווען אָפּגעזונדערט אין אַ צימער, פון וועלכען מען האָט נישט געקענט זעהן. וואָס עס טוט זיך אָפּ אין זיין פּריוואַטען „טעאַטערל", און אינ'ם „טעאַטערל" פלעגט געשפּראַוועט ווערען אָרגיעס, וואָס האָבען זיך געצאַלט פאַר אַ

סולטאַן אין סטאַמבול, אָדער אין באַגדאַד, מיט הונדערטער יאָהרען צוריק.

אַזוי האָט ער געפּראַוועט זיינע געהיימע הוליאַנקעס נישט נאָר אין שטאָקהאָלם, דער מיליאָנערסקער שווינדלער האָט געהאַט אַזעלכע „פּריוואַטע טעאַטערלעך" אין אַ סך שטעט אין אַנדערע לענדער, בעגלייך מיט יענעם מאַטראָז, וועלכער האָט אַ פרוי אין יעדער פּאָרט-שטאָט.

וואָלט ער געווען אַ פאַרהייראַטער מאַן, וואָלט ער געווען געהאַט אַ פאַראַנטוואָרטליכקייט, געוואוסט פון אַ דיסציפּלין, געהאַט איבער זיך אַן אויג פון אַ געטרייע פרוי און איבערגעגעבענע קינדער, וואָלט אַנדערש געווען, אין ער אָבער געווען אומפאַרהייראַט, צו געטרייער און איבערגעגעבענער ליבע פון אַן אויפריכטיגער און געטרייער פרוי האָט ער קיין גליק נישט געהאַט, און ער געוואָרען צינאַליזירט און האָט געהולטאַיעט אָהן אַ זין.

דערצו איז ער פון דער יוגענט-אָן געווען גענייגט צו שאַרלאַטאַנעריען, זייענדיג אַ סטודענט האָט ער אַזוי געאַרבעט אַז אַנדערע סטודענטען זאָלען מאַכען זיינע לעקציעס, איינמאָל האָט ער בעדאַרפט אַרויסזאָגען זיין מיינונג וועגען קרישטאָלענע גלעזלעך, מען האָט לעבער איטליענער סטודענט אַוועקגעלייגט עטליכע גלעזלעך און ביים עקזאַמען האָט ער בעראַפּט בעשטימען זייער ווערט און מין. קיין איין סטודענט האָט נישט געענטפערט אַזוי זיכער ווי איוואַר קרוגער. דער פּראָפעסאָר האָט איהם געלויבט און די סטודענטען האָבען איהם מקנא געווען. שפּעטער האָט מען זיך דערוואוסט אַז ער האָט נאָר געענטפערט אויף יענע קרישטאָלען, וואָס ער איז געווען זיכער מיט זיי; די אַנדערע האָט ער איגנאָרירט, אַרויסגעוואָרפען, אָדער נעהאַלטען.

אַזוי איז ער דאָס גאַנצע לעבען געווען. האָט געשווינדעלט אַזוי לאַנג, מעהר שווינדלען איז שוין נישט געווען מעגליך.

ער איז אַלע זיינע יאָהרען געבליבען דער אומפאַראַנטוואָרטליכער סטודענט, אַ געטרייע ווייב וואָלט געקענט מאַכען פון איהם אַ לייט; זי וואָלט געווען געקענט חיזוק מאַכען אין גוטען מוט, פון זיין יונגליש קייט, פון זיין הולטייעי, זי וואָלט איהם געווען גע

קענט אָפּגעוועהנען פון זיינע איבערגעאיילטע געגנג, וואָס קענען זיך קיינמאָל נישט בעצאָהלען, די פרויען, אָבער, וועלכע ער האָט געקויפט מיט זיין געלד, און רייכטום, האָבען, פערקעהרט, איהם דערמוטיגט, האָבען געלויבט זיינע לייכטזיניגע געגנג און זיינע יונגעלשע שטיק, זיי אַליין האָבען איהם אָפטמאָל געהאָלפען טרייבען זיינע שווינדלערישע מסחרים, און האָבען געטריבען זיינע שוואַכקייטען אַזוי לאַנג, ביז ער האָט דערזעהען די גרוב, וואָס ער אַליין האָט פאַר זיך אויסגעגראָבען.

זיין קאַריערע האָט ער אָנגעהויבען אין אַמעריקע, ער איז אַהינגעקומען מיט אַ הונדערט דאָלאַר אין קעשענע, ער האָט זיך נאָך דעמאָלט אָבגעגעבען מיט זיין פּראָפעסיע (אינזשעניער), אין סאַנטאַ קרוז אין דער געגענד פון צענטראַל-אַמעריקע, האָט ער געבויט אַ בריק און זיך אויסגעצייכענט דורך זיין אַרבייט און פלייס.

פון אַמעריקאַ האָט ער זיך צוריקגעקעהרט קיין שוועדען און מיטגעפיהרט מיט זיך אַ פערמעגען פון פופציג טויזענד דאָלאַר, ער וואָלט זיכער געווען נאָכאַמאָל געקומען קיין אַמעריקע, ווען זיין פאָטער וואָלט איהם נישט געווען אַריינגענומען אין זיין שוועבעלעך-פאַבריק אין קאַלמאַר, וואו איוואַר קרוגער האָט פאַרבראַכט זיינע בחורשע יאָהרען.

אין כל-זמן ער האָט זיך אָפּגעגעבען מיט דער אַרבייט אין די פאַבריקען איז ער געווען דער פּאָלג רייך אין זיין אַרבייט. האָט ער אָבער זיך לאַנג מיט די פאַבריקע [נישט אָפּגעגעבען], ער האָט אָנגעהויבען צו מאַכען טראַסטען, פאַראייניגען שוועבעלעך פאַבריקען, אָפּקויפען קליינע פאַבריקען און זיי צונויפשמעלצען מיט די פאַבריקען אין קאַלמאַר. ער האָט שוין קאָנטראָלירט 510 פאַבריקען, וואו עס האָבען געאַרבייט זעכציג טויזענד מענשען; איז אַריין אין הויכע פינאַנציעלע אונטערנעהמונגען, און געוואָרפען מיט מיליאָנען. דאָס האָט איהם צעטומעלט און אַראָפּגעפיהרט פון וועג. ער האָט זיך אַליין פערפּלאָנטערט און אַריינגעפּלאָנטערט אַנדערע, האָט געדרעהט און געבראַכט אויף זיך דעם גיכען סוף.

טרעוואָר עלען פיהרט אויס זיין בעשרייבונג אַזוי:

„די, וועלכע האָבען איהם געזעהען ליגען אין פּאַריז אין דעם בעט, וואָס איז געווען אַנגעזאַפּט מיט דעם בלוט, וואָס איז גערונען פון דער וואונד, און האָבען זיך צוגעקוקט צו זיין געזיכט, וואָס איז געווען אַזוי רוהיג און קאַלט, זאָגען געקענט מיינען אַז דאָ ליגט רוהיג דער מענש, וואָס פיהלט נאָך אַלץ אַז ער איז אַ קעניג אין זיין קרייז; וואָס פיהלט נאָך אַלץ, אַז ער איז דער בריה, וואָס ער קאָנטראָלירט זיין לעבען און זיין שיקזאַל, ווען מען האָט איהם געזעהען אויפ'ן טויטען-בעט האָט מען ערשט גערעדט געזעהען, ווי עהנליך ער איז געווען צו נאַפּאָלעאָן, ער האָט געקיהרעוועט און געקאָמאַנדעוועט מיט בירושעס און וועלט-פּאַפּירען, ווי נאַפּאָלעאָן האָט געקאָמאַנדעוועט מיט אַרמעען.

„ווען איוואַר קרוגער איז נאָך געווען אַ סטודענט, האָט איהם עמיצער אין אוניווערזיטעט גע זאָגט, אַז ער איז זעהר ערנליך צו נאַפּאָלעאָנען, דערויף האָט קרוגער געענטפערט: „אויב איך וועל זיין אַ נאַפּאָלעאָן, וועל איך זעהען, אַז איך זאָל נישט ענדיגען מיין קאַריערע ווי דער פראַנצויזישער אימפּעראַטאָר; איך וועל אין סט.-העלענא נישט שטאַרבען".

און דער שוועדישער שוועבעלעך-פאַבריקאַנט דער קעניג פון פינאַנץ, האָט געהאַלטען וואָרט: ער איז נישט געשטאָרבען דאָרטען וואו נאַפּאָלעאָן איז געשטאָרבען, נאָר דאָרטען וואו נאַפּאָלעאָן האָט געלעבט און איז גרויס געווען — אין פּאַריז.

לייענט מען דאָס בוך מוז אַרויסקומען דער מרה-שחור'דיגער געדאַנק אין מוח: האָט זיך עס גע לוינט? איז כדאי געווען אָפּצוטאַראַראַמען צוויי און פופציג יאָהר און דערנאָך אַרומלויפען איבער די קראָמען זוכען אַ רעוואָלווער, מיט וועלכען צו ענדיגען אַזאַ שטורעמדיג רייך לעבען? אפשר וואָלט בעסער געווען, ווען ער בלייבט אויף זיין גאַנץ לעבען אַן אָרימער אינזשיניער?

ב. לערנער.

אייטאַגענישע שווייסונגען
מעטאַל-בעאַרבייטונגען
שלאָסעריי-אַרבייטען
מאַשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

אַ שטאַרקע ליבע;

(דערצעהלונג)

פון ב. י. גאָלדשטיין

- 2. —

נייט ברעכט אייזערנע גראַטעס

צווישען ריינאָלד'ס'ן און דער פרייהייט זענען געשטאַנען פינף אייזערנע פערשלאָסענע טירען. אויף איטליכער טיר אַ ריגעל פון שטאַרקען שטאָל. אויף דער איינער, זעקסטער טיר, וואָס איז געווען פון שטאַרקען האָלץ, איז געהאָנגען אַ ריזיגער שלאָס; נאָך די פערשלאָסענע אייזערנע און הילצערנע טירען איז געשטאַנען אַ מעכטיגע וואַנד, פיער פוס די גרעב און אַכצען פוס די הויך — ווי אַזוי האָבען די פּאָליציאַנטען נישט געקענט לאַכען פון איהם, ווען ער האָט אָנגעזאָגט דער כלה, אַז זי זאָל וואַרטען אויף איהם, ער וועט צוריקקומען. ווי קען ער שוין צוריקקומען? ער איז דאָך אַ מערדער! איין מענש געטויט און אַן אַנדערן געמאַכט פאַר אַן אייביגע קאַליקע. ער וועט שוין אַזוי אָפּפוילען אין קבר: ער וועט שוין אייביג נישט זעהן די ליכטיגע שיין.

נישט געלאַכט און גענומען גאַנץ ערנסט ריינאָלד'ס צוזאָג, האָט די יתומה, די יונגע פערשעמטע כלה. זי איז אַוועק פון דער טורמע מיט דער האָפנונג, אַז איהר ריינאָלדס וועט זי נישט לאָזען לאַנג בלייבען זיצען אַ כלה, ער וועט קומען. יאָ, ער וועט קומען צו איהר.

און ריינאָלדס האָט זיין צוזאָג געהאַלטען.

דער ריכטער האָט איהם פערארורטיילט צו 20 יאָהר געפענגעניש, אויב איין מאָל שלעכטע אויפפיהרונג—בלייבט ער לעבענסלאַנג אַ געפאַנגענער. אָבער דעם פערליבטען אַרעסטאַנט האָט קיין זאַך נישט אָפּגעשראָקען. ווי נאָר מען האָט איהם געבראַכט אין טורמע, האָט ער אָנגעהויבען צו פּלאַנעווען ווי אַזוי בייצוקומען די אַלע מורא'דיגע טירען, ווענד און שלעסער, וואָס שטעהן צווישען איהם און זיין מיידעל, אין וועלכער ער איז אַזוי שטאַרק פערליבט.

אין אַ חודש אַרום האָט דער טורמע-וועכטער געכאַפּט אַ קוק צו ריינאָלדס'ן אין זיין צעל, איז איהם עפּעס נישט געפעלען געוואָרען ווי אַזוי דער חברה-מאַן האָט זיך אַ טרייסעל געטאָן פון שרעק. האָט ער באַלד אַ פייף געטאָן, עס איז אָנגעלאָפען נאָך אַ וועכטער, עס איז געקומען צו פליהען דער העכסטער בעאַמטער און אַלע דריי זענען זיי אַריין צו איהם אין צעל, אָפּשטאַטען איהם אַ וויזיט.

דאָס איז געווען דער אומגעווינשטער וויזיט, וואָס ריינאָלדס האָט געהאַט אין זיין לעבען. ער איז געבליבען שטעהן אָהן אָטעם און זיך קיין ריהר נישט געקענט טון די גאַנצע צייט, וואָס די דריי פּאָליציאַנטען זענען געווען ביי איהם אין צעל. און ווען זיי זענען אַרויס פון דאָרט, האָבען זיי מיטגעטראָגען מיט זיך אַ פלעשעל הידראָכלאָרישען עסיג, עטליכע דינע זעגעלעך און אַ פּאָר אַנדערע שטיקלעך געצייג, וואָס זענען זעהר נויטיג צום איבערשניידען שטאַנגען, שלעסער און טירען.

פון דעם איז געווען צו זעהן, אַז ריינאָלדס האָט נישט נאָר גערעדט וועגען ליבע מיט זיין כלה איטליכעס מאָל, ווען זי איז געקומען צו איהם מיט אַ וויזיט. האָט מען ריינאָלד'ס'ן אַריבערגעפיהרט אין אַן אַנדערער, מעהר זיכערער טורמע, איהם אַריינגעזעצט אין אַ קליין, אָבגעזונדערט חדר'ל און שוין מעהר קיין וויזיטאָר'ס צו איהם נישט צוגעלאָזט. מען האָט איהם שוין אויך נישט דערלויבט אַפילו קיין צינערנעם לעפעל צו האַלטען. שפּעטער האָט מען איהם מודיע געווען, אַז די טורמע נעהמט זיך דעם כבוד צו פערעכענען איהם פאַר אַן אייביגען קעסט-קינד...

אָבער שטאַרק און מעכטיג איז געווען דאָס געפיהל, וואָס האָט גע'שרפה'ט ביי איהם אין האַרצען, און וואָס האָט איהם געצויגען צו דעם מיידעל, וועלכע ער האָט איבערגעלאָזט אויף דער פרייער וועלט. האָט ער זיך אַן עצה געגעבען. ער האָט זיך געמוזט אַן עצה געבען!

מען האָט אַלץ ביי איהם צוגענומען, אָבער איבערגעלאָזט האָט מען איהם דעם גאַרטעל און די אייזערנע ספּראַנטשקע אויפ'ן גאַרטעל.

איז דען פערהאַן ערגיץ אויף דער וועלט אַזאַ גרויסער פאַנטאַזיאָר, וואָס זאָל קלערען, אַז אַ מענש קען זיך אַרויסרייסען פון אַ שטאַרק בעוואַכט געפענגעניש מיט אַ ספּראַנטשקע פון אַ גאַרטעל? און צי איז דען טאַקע מעגליך?

ליבע איז שטאַרקער פון טויט

אוודאי איז אמת דער „שיר השירים", וואָס זאָגט, אַז די ליבע איז שטאַרקער פונ'ם טויט, אָבער איז זי אויך שטאַרקער פון אַן אייזערנעם קאַרצער?

יאָ, זי איז! און דערפאַר טאַקע האָט עס געקענט געמאָלט זיין, אַז ריינאָלדס זאָל מיט דעם שטיקעל דראָט פון זיין גאַרטעל דורכלעכערן אַ וואַנד, געמאַכט אַזאַ לאָך אין דער וואַנד, אַז ער האָט זיך געקענט דורכשפּאַרען און אַרויס אויף דער ליכטיגער פרייהייט. ער האָט נישט געוואוסט וואוהין ער וועט אַרויסקומען, ווען ער וועט אַרויס אויף יענער זייט וואַנד. ער האָט אָבער געהאָפט, אַז אַרויסקומענדיג וועט ער אפשר זעהן מאַרגאַרעט'ן, און דאָס איז געווען גענוג.

ווען ער האָט דורכגעלעכערט די וואַנד און איז געשטאַנען אויף דער גאַס, האָט ער דערזעהען אַ ליכטיגקייט פון אַן'אונטערשטען צימער. ער איז אַריין אַהין. דאָס איז געווען די סטאָליאַרניע פון דער טורמע צוויי שטאָק נידעריגער. ער האָט זיך פאַמעלעך פון דאָרט צוריק אַראָבגעלאָזט און אַזוי צוגעקומען נאָך אַ שטאָק צו דער ערד.

אויף דער וואַנד דורך וועלכער ער האָט זיך געדאַרפט אַריבערדראַפּען, איז געשטאַנען אַ וועכטער און הפּנים בעדרעמעלט, וואָרים ווען ריינאָלדס איז אַרויף אויף דער וואַנד מיט דער הילף פון אַ דרענגעל, וואָס ער האָט צוגעשטעלט, האָט ער בדעה געהאַט צו פערפיהרען אַ געשלעג מיט'ן וועכטער, האָט ער אָבער בעמערקט, ווי יענער גיט זיך קיין ריהר נישט. האָט ער איינגעשטעלט דאָס לעבען און אַראָבגעשפּרונגען פון דער וואַנד, 18 פוס די הויך.

פריי! די פרייהייט האָט איהם אַ פאָך געטאָן אין פנים אַריין און די שטומע נאַכט פון דער תמיד וואַכענדיגער שטאָדט האָט איהם איינגעשלונגען.

אין עטליכע שעה אַרום איז שוין די פּאָליציי געווען אויף די פיס. פּאָליציי-בעאַמטע האָבען זיך אַ לאָז געמאָן אויף די גאַסען צו זוכען און צו געפינען דעם גנב, רויבער און מערדער, וואָס האָט זיך מיט אַ ניקעלנער ספּראַנטשקע פון אַ לעדערנעם גאַרטעל דורכגעבראָכען דורך איינער פון די שטאַרקסטע טורמעס און אַנטלאָפען.

אַ פּאָר אַגענטען האָבען גלייך אָפּגעשטאַט אַ וויזיט ביים מיידעל, דער יתומה, די פערשעמטע כלה, וואָס האָט געוואַרט מיט גרויס האָפנונג אויף איהר געפאַנגענעם חתן, און דאָרטען —

מיס ריינ איז געווען אין איהר חדר'ל און געמאַכט איבערבייסען פאַר איהר חתן, וועלכער האָט געהאַלטען וואָרט און געקומען צו איהר. ווען די צוויי אַגענטען זענען אַריין אין דעם ענגען און ריין אויפגערוימטען חדר'ל, האָט זיך דאָס פערליבטע פּאָרל צעלאַכט; ריינאָלדס האָט זיך אויפגעשטעלט, אָנגעקוקט די כלה און אויסגעשטרעקט די הענד צו די צוויי אַגענטען, אַז זיי זאָלען איהם קאָוועץ אין קייטען און צוריקברענגען אַהין, פון וואַנען ער איז מיט איין נאַכט צוריק אַנטלאָפען.

עס האָט אויסגעזעהן, ווי ער וואָלט גאָר מעהר נישט געוואָלט ווי נאָר איבערצוגעכטיגען עטליכע שעה מיט זיין כלה. האָט ער אָפּגעטון זיינס, און ביידע זענען געווען צופרידען ווידער זיך צו צעשיידען אויף אַ שטיקעל צייט. וואָרים אַזוי טאַקע האָט ער איהר צוגעזאָגט: „איך וועל דיך אינגיכען ווידער זעהן".

ריינאָלדס האַלט ווידער זיין צוזאָג

מער האָט שוין דאָס געזעץ נישט גענומען קיין „שאַנסען" מיט ריינאָלדס'ן: מען האָט איהם צוועקגעפיהרט אין געפענגעניש.

דער אַרעסטאַנט האָט געבראַכט מיט זיך אַ רעקאָמענדאַציע, אַז ער ברעכט טורמעס מיט אַ שטיקעל דראָט. מען דאַרף, הייסט עס, האַלטען אָפען אויף איהם ביידע אויגען און איהם היטען מעהר ווי אַ געוועהנליכען אַרעסטאַנט.

איז געזעסען דער פערליבטער אַרעסטאַנט און—פונ'ם ערשטען טאָג געמאַכט פּלענער צו אַנטלויפען. ער האָט פאַרזיכטיג און מעשה עקספּערט בעטראַכט די מורא'דיגע שטאַרקע פעסטונג, און פערשטאַנען, אַז אַזוי גיך און אַזוי גלאַטיג וועט ער פון דאַנען נישט אַרויס, האָט ער עס באַלד אָפּגעלייגט אויף אַ יאָהר און אויף צוויי. אָבער אָבגעמאַכט האָט ער ביי זיך, אַז אויב נישט אין אַ יאָהר, וועט ער אין צוויי יאָהר צייט זיכער דורכברעכען די פעסטונג און זיך זעהן מיט זיין געליבטער מאַרגאַרעט.

4 יאָהר נאָכאַנאַנד האָט מען איהר נאָכגעשפּיאָנירט. 4 יאָהר נאָכאַנאַנד האָט מען צענזורירט איהרע בריוו. די קלוגע שומרים פון דער טורמע האָבען נאָר געקענט זעהן, אַז צוויי יונגע לעבענס צאַפּלען און ראַנגלען זיך, געהען אויס אין בענקשאַפט איינס נאָכ'ן אַנדערן, און ווייטער קען מען נישט מערקען קיין זאַך אין די בענעהמונגען פון דעם אַרעסטאַנט און פון זיין כלה אויף דער פרייהייט, וועלכע מען האָט אויך נעהיט. אָבער ווי עס זעהט אויס האָבען די שומרים נישט געוואוסט אַלץ און נישט געלייענט אַלץ, וואָס זי שרייבט צו איהם צווישען די שורות און וואָס ער שרייבט איהר.

איינמאָל האָט מאַרגאַרעט געדונגען אַ פערד און וועגעלע, האָט אָנגעלייגט דאָס וועגעלע מיט געפּעק; אין אַ פּאָר פּעקלעך איז געווען שפּייז, אין אַנדערע זענען געווען שמאַטעס און אין איין פּעקעל איז געווען פערבונדען אַ רעוואָלווער. זי האָט זיך געהייסען צופיהרען אַ מייל ווייט פון דער טורמע און זיך געשטעלט וואַרטען.

דעם בעל-עגלה איז מיאוס געוואָרען צו שטעהן און וואַרטען אין דעם טיפען שניי, האָט ער זי איבערגעלאָזט מיט דעם פערפרוירענעם פערדעל און אַליין אַוועק זוכען אַ שענקעל, וואו ער זאָל זיך קענען אָנוואַרעמען.

מאַרגאַרעט'ן האָט נישט געאַרט דער שניי, וואָס איז געלעגען ביז די קני: עס האָט זי קיין קעלט נישט גענומען. זי איז געזעסען אינ'ם פוהרל און געוואַרט.

זי האָט געוואוסט, וואָס עס טוט זיך דאָרטען מיט איהם אין געפענגעניש: ריינאָלד'ס אַרבייט אין מאַשין-וועריקשטאַט פון דער טורמע. שוין חדשים לאַנג, ווי ער מאַכט אַ קאַסטען פון אייזען און פילט איהם אָן מיט אויפרייס-שטאָף; ער גנב'עט פעטראָל טראָפּענווייז, און ווען ער וועט פערטיג ווערען, וועט ער שטעלען דאָס קעסטעלע מיט'ן אויפרייס-מאַטעריאַל לעבען אַ וואַנד, אָנריהרען אַ ברענענדיג שוועבעלע, עס וועט ווערען אַן עקספּלאָזיע, עס וועט מאַכען אַ לאָך אין דער וואַנד, און ער וועט זיך דורכרייסען אינ'ם טומעל אויף דער גאַס אַרויס און פליהען גלייך צו איהר.

אין פּונקט אַזוי איז עס טאַקע געווען: ער האָט אויפגעריסען די וואַנד, אַרויס אויף דער פרייהייט, און ווידער געכאַפּט אַ קוק אויף דער געליבטער, ווידער האָט מען איהם געפּאַקט און אָבגעפיהרט אין אַ נאָך ערגערע טורמע. —

(המשך מאָרגען)

ביי אראבישע פיהרער

דער מופטי און צוויי סעקרעטארען פון דער אראבישער עקזעקוטיווע וועגן די בעציהונגען צווישען אראבער און יודען

רייזע-נאטיצען

פון ב. צ. גאלדבערג

מיין בעגעגעניש מיט'ן מופטי איז פארגעקומען אויפ'ן הויף פון אמאר'ס מאשעע (הר הבית), פון דער אנדערער זייט פון כותל מערבי, אויף א באלקאן.

קיין צערעמאניעס ביים בעגעגענען זיך איז נישט געווען.

איך האב איהם געטראפען זיצענדיג מיט עטליכע יונגע, שעהנע שייכען, אלע אין לאנגע, שווארצע רעק, מיט מיסולמענישע מיצען. זיי האבען זיך אלע אויפגעשטעלט, מען האט מיך מיט אלעמען בעקענט און איך בין געבליבען נישט געוואוסט ווער פון זיי איז דער מופטי.

ענדליך זעצען זיך אלע צערוגען און איך בין געבליבען אליין מיט א הויכען יונגערמאן, ארום עטליכע און דרייסיג יאהר אלט, מיט בלוי גריניגליכע אויגען, און וועלכע עס ברענט א יוגענדליך פייערעל, מיט א קורץ געשוירען געל בערדעל, וואס פערטראט'ט אין גרוי. ער רעדט שטיל, געלאסען, רוהיג, הגם א היבש ביסעל שטמעווודיג, ווי מיר האט זיך נעדוכט.

מען האט באלד געבראכט כיבוד. קאלטען לימאנאד, שווארצע קאווע, ציגארעטען. איך האב גערעדט ענגליש, ער—אראביש, הגם עטליכע מאל האט ער מיר געענטפערט אויך אויף ענגליש. ער קען מעהר ענגליש ווי ער מאכט זיך.

מיר האבען פריהער געשמועסט אלגעמיינע זאכען. וועגען דער לבנה, וואס איז נאר וואס ארויס אויפ'ן הימעל, וועגען דאמען — אראבישע פרויען, וועגען אייראפא, וועגען ענגלאנד — און דא האב איך זיך אריינגעגלימשט אין דעם אינטערוויו אריין.

מאכט ער צו מיר, מיט דער העפליכסטער מינע, וועגען פאליטיק וואלט ער בעסער געוואלט דאס מאכען שריפטליך. ער האט געהאט טרויעריגע דערפאהרונג מיט א פאר זשורנאליסטען, הגם זיי האבען אפשר קיין שלעכטס נישט געמיינט. אבער אז מען רעדט דורך אנ'איבערזעצער, איז אמאל איבער א נישט געלונגען איבערגעזעצט ווארט בעקומט זיך אנ'אנדערער געדאנק. ער ווייסט, אז איך בין זעהר א פארזיכטיגער זשורנאליסט, אבער אפשר וואלט איך איהם געטון די געפעליגקייט און אנגעשריבען די פראגען? ער וועט מיר ענטפערען גלייך, אבער אויך געשריבען.

אבער פריהער ווארען איך איהם: איך וועל שטעלען ספעציפישע פראגען. וואס איז דער פועל-יוצא פון גלאטע רייד? אדרבא, זאל ער ארויסקומען און זאגען אפען זיין מיינונג.

איז אדרבא, ער איז דווקא צופרידען דערפון.

האב איך איהם געשטעלט זעקס פראגעס, קלאץ-קשיא'ס בנוגע ענגלאנד, פאלעסטינע, יודען. וועגען יודען זענען די פראגעס געווען: צי די אראבער האבען אויף וועלכען עס איז אופן געוואונען פון דעם נייעם יודישען ישוב אין פאלעסטינע? צי דענקט ער, אז יודען און אראבער וועלען קענען אויפבויען א פאלעסטינישען שטאאט אהן ענגלאנד? אין וואסערע רעכט און פריווילעגיעס וואלטען יודען געהאט אין פאלעסטינע ווען זיי זאגען זיך אפ פון דער באלפור-דעקלאראציע?

איך שרייב פראגע נאך פראגע, דער טלאמאטש זעצט איבער, דער מופטי לייענט פריהער די איבערזעצונג, דערנאך מיין אריגינאל, פערגלייכט צי ס'איז ריכטיג איבערזעצט.

איך כאפ א קוק אויף איהם — מיין מופטי זיצט. זיין פנים רויטעלט זיך און ס'שטיקט איהם' אבער אפגערעדט איז אפגערעדט, נעהמט ער א פען און שרייבט די ענטפערס. דער טלאמאטש נעהמט זיך איבערזעצען פון אראביש אויף ענגליש — עס געהט נישט.

גיט ער א קלאפ מיט די הענד, קומט אן א דינער, שיקט ער רופען ווצמען. יענער קוקט שוין אויף מיר גארנישט און רעדט נאר אראביש. מען הויבט אן איבערזעצען זאלבעדריט און אלע דריי שוויצען.

צום סוף פאלט ווער פון זיי אויף אנ'עצה: אפשר וואלט איך געווארט מיט די ענטפערס ביז מארגען? מען וועט שיקען ביינאכט נאך איינעם, וואס קען גוט ענגליש. געה איך דערויף איין.

דערווייל ברענגט מען ווידער קאווע. מען שמועסט ווידער. איך צעזעגען זיך און געה אהיים.

אויף מארגען האט מיר שוין דער מופטי געשיקט, נישט קיין זעקס ענטפערס, ווי ער האט זיי די נאכט פריהער אנגעשריבען, נאר אנ'אלגעמיינעם בריוו, וואס האט זיך געלייענט אזוי:

ליבער הער גאלדבערג:

אין בעצוג צו אייער אינטערוויו מיט זיין געהויבענקייט, דעם גרענד מופטי, דעם 16-טען יולי, 1932, בין איך בעאויפטראגט אייך צושיקען דאס פאלגענדע אין ענטפער אויף אייערע פראגעס.

„איך בין פאר אנ'אראבישער פעדעראציע פון אלע טיילען אין דער אראבישער וועלט. איך האלט עס פאר א גאנץ נאטירליכע זאך פאר יענע טיילען, וועלכע זענען איינס אין שפראך, ראסע, רעליגיע, אזוי גוט ווי ציל און אידעאל".

„וואס שייך די לאגע אין פאלעסטינע, איז נישטא קיין צופרידענשטעלענדע לייזונג פאר דעם ביז וואנען די גערעכטיגקייט איז נישט געטון געווארען. און דאס קאן דערגרייכט ווערען נאר דורך דעם, וואס די אראבער וועלען בעקומען זייערע נאטירליכע רעכט פון פרייהייט און אומאפהענגיקייט, רעכט וואס ווערען גענאסען פון אנדערע פעלקער פון דער וועלט. אז די אראבער וועלען האבען בעקומען אט די רעכט, וועלען זיי דעמאלט בעהאנדלען אלעמען מיט געהעריגען יושר און אבסאלוטער גערעכטיגקייט.

אויפריכטיג אייער, דורך זיין געהויבענקייט, סאאדי על דין על קיטאאב.

אלזא, אבסאלוטע זעלבסטשטענדיגקייט פאר אראבער און יודען מוזען ווארטען אויפ'ן „יושר" און אויף „דער גערעכטיגקייט", וואס די אראבער וועלען אויסטיילען „אלעמען", נאך דער אראבישער בעפרייאונג.

לאזט זיך אויס, אז אט דער סאאדי על דין על קוטאאב איז דעם מופטי'ס רעכטע האנט און רעדעל-דרעהער. ער פערטרעט יענע עלעמענטען, וואס שטעהען און דרעהען דעם מופטי.

אפשר האט דער מופטי מעהר נעזאגט אין זיינע ספעציפישע ענטפערס. ער האט אבער קיין מוט נישט געהאט אליין צו ענטפערען. קאן זיין, אז די גאנצע שפיל מיט דער איבערזעצערי איז געווען אריינצוציהען דעם סאאדי'ן — אויב ער איז דאס נישט געווען דער „נייער איבערזעצער".

מיט אראבער זענט איהר קיינמאל נישט זיכער.

* * *

די צוויי קעפ פון דער אראבישער פאליטישער וועלט אין פאלעסטינע זענען די צוויי סעקרעטארען פון דער אראבישער עקזעקוטיווע. איינער איז א מאהמעדאנער און הייסט: אוני אבדול-האדי, דער צווייטער איז א קריסט און הייסט מאגאנאם ו. מאגאנאם.

די יודען האלטען א סך פון אבדול האדי'ן און מאכען אוועק מיט דער האנט מאגאנאמ'ען. יודען האלטען נישט פון פלאטקעס, גאר פון העכט; אז א יוד חלומ'ט פון א חלק פיש, וויל ער דווקא פון לויתן.

הכלל, איך האב זיך געטראפען מיט ביידע. אי מיט אבדול-האדי'ן אי מיט מאגאנאמ'ען און געהאט מיט זיי לאנגע, אויספיהרליכע און אפענהערציגע געשפרעכען, און איך קאן אייך זאגען, אז פון מאגאנאמ'ען האבען יודען מעהר צו דערווארטען. מיט איהם קאנען זיך יודען נאך א מאל צונויפרעדען, און גראד ער קאן אמאל אויסוואקסען א לויתן.

וועגען ציוניזם האט אבדול-האדי גארנישט געוואלט ריידען. וואס זאלען מיר ריידען וועגען ציוניזם, אז מיר דארפען ריידען וועגען ענגלאנד-ציוניזם איז ענגלאנד. אויס ענגלאנד אויס ציוניזם. און געגען ענגלאנד האט ער א סך אויסצוזעצען.

ערשטענס, האט זי קיין שום רעכט נישט אין גאנצען צו זיין אין פאלעסטינע. צווייטענס, בעראבעוועט זי דאס פאלק מיט די צינזען. דער מאנדאט קאסט צו טייער — אבדול-האדי ווייסט דעם חשבון ביז צו דער פעני, וויפיל עס קאסט דער פערגעניגען פון סיריע צו האבען פראנקרייך פאר א הערשער און וויפיל עס קאסט פאלעסטינע דער לוקסוס פון ענגלישער הערשאפט, אין פאלעסטינע קאסט עס באלד צוויי מאל אזוי פיל. די צינזען צאהלען די ארימע פעלאכען, נישט די רייכע מענשען. א פעלאך נעהמט ארייין פופציג פונט א יאהר, מוז ער צאהלען צעהן פראצענט פון דעם, — פון דער איינגאמע, נישט פון פראפיט. וואס דאס בעדייט פינף-און-זיבעציג פראצענט פון זיין ריינער הכנסה.

וואס זעהט אבדול-האדי אין דער צוקונפט? א שווארץ בילד. שווארץ, זאגט ער, צרות, לייד, אומרוהען, אומרוהען, ביז וואנען די אראבער וועלען זיך דערשלאגען צו זייער פרייהייט. מיט יודען, קאן אבדול-האדי נישט געהן. אפילו נישט מיט'ן „ברית שלום". זיי זענען פיינע לייט, האט ער מיר געזאגט, ער קאן זיי אלעמען. אבער ס'טויג נישט. א דאפעל-שטאט אין פאלעסטינע וועט צושטערען די איינהייטליכקייט פון דער אראבישער פעדעראציע, די יודען וועלען זיך דא פלאנטערן אונטער די פיס.

אבער מאגאנאם האט מיר געזאגט, אז מיט דער צייט וועלען די יודען און די אראבער זיך פארט צונויפקומען. די יודען וועלען איינזעהן, אז עס קאן קיין יודישער שטאט אין פאלעסטינע נישט זיין, די אראבער וועלען איינזעהן, אז א ריין-אראבישער שטאט אין פאלעסטינע קאן אויך נישט זיין. וועט קומען א פאלעסטינער שטאט, מיט פאלעסטיגער בירגערשאפט, נישט יודישער, נישט אראבישער.

אין מיטעלער האפען איז געפאנגען געווארען א פיש, וואס וועגט 6 צענטנער

ערשט איצט דערוויסט מען זיך

וואס עס האט זיך אפגעטון אין טערקישען הארעם

ווען מען זאל געווען מיט א צוועלף-דרייצעהן יאהר צוריק איבערדרוקען די סורות, וואס א פרוי פון הארעם האט דערצעהלט, וואלט מען איהר פאר אזא קערבערען געווען א ויסגעריסען די צונג פון מויל. אדער מען וואלט זי מיט א טאג שפעטער געווען געפונען ארומשווימען אין די וואסערען פון באספאר מיט א זיידען שנירעל ארום איהר האלז (אזוי האט דער סולטאן אויך בעשטראפט זיינע פרויען, וואס האבען זיך איהם צוגעזעסען און יענע דיפלאמאטען זיינע, אויף וועלכע ער האט געווארפען אנ'אומיחן).

איצט, צעהן יאהר נאכדעם ווי עס איז פארגעקומען די רעוואלוציע אין טערקיי, האבען זיך געפונען, צוויי מענשען, וואס האבען אויסדערצעהלט אלץ, וואס עס איז פארגעקומען אין אילדיז-קיאסק אין קאנסטאנטינאפאל, וואו עס האט געהערשט דער לעצטער טערקישער סולטאן, מאכאמעט דער זעקסטער.

דער סולטאן איז נישט נאר געווען דער אבסאלוטער מאנארך, אין זיינע הענד איז געלעגען דער גורל פון הונדערטער און הונדערטער טויזענדער מענשען, און וואס האט געקאנט פער'משפט'ן צום טויט איטליכען, וואס איז איהם נמאס געווארען, נאר ער איז אויך געווען דער פארשטעהער פון דער מאכמעדאנישער קירך, דער קאליף פון די מוסולמענער.

גאזעלא טשיזליק, די געוועזענע שעהנהייט פון טערקישען סולטאן, וועלכע געפינט זיך איצט אין איהר געבורטס-שטאט בודאפעשט, אונגארן, האט ארויסגעגעבען די סודות פון אבדול האמידס לעבען און זיין דעספאטיזם; דער מייסטער פון פערפומען, וועלכער האט בעדארפט צו איטליכער פרוי אין'ם הארעם צופאסען דעם פאסיגען פערפום אזוי, אז עס זאל ארויסברענגען איהר פערזענליכקייט און שעהנהייט, האט אויך אויסגעזאגט איצט סודות.

פון די בעשרייבונגען דערוויסט מען זיך, אז דער לעצטער סולטאן האט געהאט אין זיין הארעם נישט ווייניגער פון 237 פרויען, געקומען זענען די פרויען פון אלע עקען פון טערקיי און פון א סך אנדערע לענדער. אין גאנץ טערקיי און אויך אין אנדערע לענדער פלעגען מענער און פרויען שטענדיג זוכען שעהנע פרויען, וואס זאלען ווערט זיין אריינגענומען צו ווערען אינ'ם סולטאנס הארעם.

אויב אנ'ארימער בעטלער האט געהאט א שעהן מיידעל, האט ער צוגעפירט א סאלדאט: דער סאלדאט האט געפונען זיין קאפיטאן, דער קאפיטאן האט געמאלדען דעם גובערנאטאר, און ווען דאס מיידעל איז וואוילגעפעלען דעם „געוועהלטען פון אללאה", זענען אלע, וועלכע זענען פערמישט געווען אין דעם שידוך, דערהויבען געווארען; דער סאלדאט איז געווארען א קאפיטאן, דער קאפיטאן — א גובערנאטאר און דער גובערנאטאר האט גלאט געקריגען א גרויסע סומע כאבאר, אפילו דער בעטלער, וואס האט דער ערשטער דערזעהן די יונגע פרוי, איז דערהויבען געווארען; מען האט איהם אפגעגעבען א גוטען פלאץ צום בעטלען, ערגעץ נעבען א רייכער קירך, אדער אין א רייכער גאס.

געווען אזעלכע שעהנע באלעבאטים, וואס האבען געזוכט א פרוי פאר'ן סולטאן מיט'ן צוועק צו קריגען עפעס א פאליטישע שטעל, אנדערע — ווייל זיי האבען געוואלט קריגען געוויסע קאנצעסיעס. און אנדערע האבען פשוט פערקויפט די „סחורה" צום סולטאן פאר אזא און אזא פאסיגער סומע געלד.

די סולטאנען האבען קיינמאל קיין אנדערע זאכען נישט געהאט אין לעבען, חוץ פרויען. לייענען איז זיי נישט דערלויבט געווען, חוץ דעם הייליגען קוראן; ווייין האבען זיי אויך נישט געטארט טרינקען; פון קיין ספארט-שפיל האבען זיי קיינמאל נישט געוואוסט, איז זיי געבליבען בלויז די הוליאנקע ביים בעגעגענען זיך מיט פרישע פרויען.

וואלטען אלע פרויען, וואס זענען געווען אין סולטאנס הארעם, געווען געבליבען דארטען, וואלט די צאהל געווען א סך גרעסער פון 237. האט מען אבער פון צייט צו צייט אנגעטראפען טויטע פרויען ארומשווימען אין באספאר, אנדערע זענען כלומרש געשטארבען מיט „א נאטירליכען טויט, און גאר אנדערע זענען מיט'ן טויט בעשטראפט געווארען פאר אומטרייקייט.

און אומטרייקייט איז נישט געווען קיין זעלטענקייט אין הארעם, נישט קוקענדיג אויף די הונדערטער אויגען, וואס האבען געהיט יעדער פרוי. די פרויען פלעגען אונטערקויפען די היטער, אבער עס האבען זיך אלעמאל געפונען היטער, וואס מען האט זיי נישט אונטערגעקויפט, איבער א נא אדער אנדער צופאל. דער שפיאן אדער וועכטער האט נישט פערפאסט כאפען די פרוי, ער האט נאר בעדארפט דערפיהלען איהר פערפום, דערויף האט ער בעדארפט זיין א מומחה.

נישט זעלטען האט אויך פאסירט, אז דער סולטאן פלעגט „בעפרייען" איין פרוי פון זיין הארעם, אזא פרוי פלעגט קריגען א קליינע כופת געלד, אביסעל צירונג, און האט תמיד געקראגען אויף זיך א בעלן נאך דער „בעפרייאונג" עס זענען שוין געווען גענוג אזעלכע, וואס האבען עס גערעכענט פאר א כבוד צו הייראטען א פרוי, וואס איז „בעפרייט" געווארען פון סולטאנ'ס הארעם.

שווערער איז שוין געווען פאר א הארעם-פרוי אויסצוגעבען איהרע טעכטער, ווארים אזוי גיך ווי איין טאכטער פון א הארעם-פרוי האט חתונה און געקומען, פערשטעהט זיך, א רייכען מאן, א פאשא, אדער א הויכען בעאמטען, האט דער סולטאן אנגעהויבען נאכצווכען וויפיל ער כען מאגט, און אויב ער איז געווען גענוג רייך, פלעגט איהם שוין דער סולטאן אוועקשיקען אויף דער אמת'דיגער וועלט, כדי צו קאנען איהם אנ'ירשנען.

האט א סולטאן געהאט א צוויי הונדערט ווייבער, מיינט עס, אז ער דארף אויסהאלטען לערך פינף הונדערט מענשען, ווארים יעדע פרוי האט זיך איהר שקלאפין, וואס דארף זי בעדינען, און צו זיי דארף מען ערשט צורעכענען די היטערס, און די שפיאנען, וואס פלעגען היטען די היטערס, ווארים די פרויען פלעגען גאר אפט אונטערקויפען די וועכטער און אמאל אויך די שפיאנען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג ד 5 אלול תרצ"ב	סעפטעמבער זון-אויפגאנג 4.48 זון-אונטערגאנג 6.22

רעגיסטראציע פון יאהר-גאנג 1914

היינט, מאנטאג דעם 5 סעפטעמבער דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1914 וואס וואוינען אויפן שטח פון 1-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ליטערעס:

Sz T U W Z Ż Ź

און די, וואס וואוינען אין 7-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות:

R S Sz T U

מארגן דינסטאג ד. 5 סעפט. דארפען זיך צושטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1914, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2-טען קאמיסאריאט, מיט די פאמיליען-נעמען, וואס הויבען זיך אן מיט די ליטערעס:

A B C E F G H Ch I J K L Ł M N

און די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 7-טע קאמיסאריאט, מיט די ליטערעס:

W Z Ź Ż

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען אלע נויטיגע דאקומענטען.

רעגיסטראציע אויף אונטער-שטיצונג פאר ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער

יעט פארקומען:

היינט, מאנטאג דעם 5 סעפטעמבער, די אותיות:

A B C D E F G H I J

דינסטאג, דעם 6 סעפטעמבער, די אותיות:

K L Ł M N O P

מיטוואך, דעם 7 סעפטעמבער, די אותיות

R S T N W Z Ż

דער „טאג פון דער קאמוניסטישער יוגענד"

איז נעכטען אין לאדז אריבער רוהיג.

פערגרעסערטע פאליציי פאטרולען האבען נישט דערלאזט צו גרעסערע גרופירונגען(?) פון מענשען.

אויף וואדני רינעק זענען ארעסטירט געווארען 5 פערזאן, וועלכע מ'איז חושד אין פונאנדערווארפען קאמוניסטישע אויפרופען.

א „גאזשעלניע" אין א קופע היי

(א) נאך א לענגערער אבסערוואציע האט פאליציי ענטדעקט א היימישע „גאזשעלניע" ביי דעם פויער מאטעאוש כמיעלניק, אין דארף גרובנא, קאנינער קרייז. די דאזיגע גאזשעלניע איז געווען פערשטעקט אין א קופע היי, וואו מ'האט געפונען פערשידענע כלים און מכשירים אויף צו טרייבען און מעסטען די שטארקייט פון בראנפען, און עטליכע צעהנדליג ליטער פערטיגען ספירט. דעם פויער האט מען צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט און דאס געפונענע — קאנפיסקירט.

די „לאדזער האנדעלס-באנק"

און די טענות פון די קרעדיטארען

(א) כידוע, האט לעצטענס די פערוואלטונג פון דער לאדזער האנדעלס-באנק דערקלערט, אז אין פאל ווען עס וועט קומען צו א פערשטענדיגונג מיט די קרעדיטארען, וועלען די קלענערע פון זיי בעקומען אינגאנצען אויסגעצאהלט, די מיטעלע וועלען בעקומען א טייל במזומן, און א טייל אין אקציעס פון א נייער עמיסיע, אין געגענפאל אבער, ד. ה. אויב ס'זאל נישט קומען צו א הסכם, וועט מוזען קומען צו דער ליקווידאציע פון דער באנק.

די דאזיגע דערקלערונג האט דער גרעסטער רוב פון די קרעדיטארען אנגענומען אלס א דראהונג אויף זייער אדרעס.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער דאזיגער ענין ארומגערעדט געווארען אויף א ספעציעלער זיצונג, און דערביי האבען זיך די פערזאמעלטע ארויסגעזאגט דערפאר מ'זאל זיך בעמיהען ביי דער מאסגעבענדער מאכט, כדי זיך צו פערזיכערען פאר דעם מין ברירה פון בעקומען רעשטלעך-איבערבלייבעכץ נאך דער ליקווידאציע פון דער באנק. די קרעדיטארען בעגרינדען זייער שטעלונג דערמיט, וואס זייערע קאפיטאלען האבען זיי לאקירט אהן שום ריזיקא אין דער האנדעלס-באנק, בעגנויגענדיג זיך מיט בעשיידענע פראצענטער, און דעריבער קאן דערפון קיין רעד נישט זיין, אז זיי זאלען איצט ליידען היזקות.

בלוטיגע משפחה-טראגעדיע

דער ווייב און טאכטער מיט א האק איבער די קעפ, און זיך — א קויל אין מויל

(2) אין 1926 האט א געוויסער סטאניסלאוו גראנעק (דעמאלט 36 יאהר אלט), חתונה געהאט מיט דער 31 יאהריגער אלמנה, יוזעפא קרישיאק, וועלכע האט געהאט פונ'ם ערשטען מאן א 15-יאהריגע טאכטער העניקא.

נאך דער חתונה האט דאס פארפאלק געוואוינט ביי דער קרישיאק אין איהר וואוינונג אויף שרודמיעיסקא 61.

גראנעק האט דאן געארבייט אלס א פארטיער אין א פאבריק, אבער לעצטענס איז ער, מחמת רעדוקציע, געקינדיגט געווארען פון זיין פאסטען.

פון דעמאלט אן איז דער שלום בית צווישען דעם פארפאלק אבסאלוט צושטערט געווארען.

מיט אנ'ערך 2 יאהר צוריק, ווען גראנעקס שטיף-טאכטער איז אלט געווען 18 יאהר האט געטראפען א מעשה, אז אין שטוב איז חוץ איהם און איהר קיינער נישט געווען, איז ער צוגעשטאנען צו איהר מיט א שענדליכען פארשלאג.

דאס מיידעל האט דאן געשטעלט א העפטיגען ווידערשטאנד, און דערנאך פער'מסרט דעם שטיףפאטער פאר דער מוטער איהרער, אז ער איז א גרויסער מנובל...

אויף דעם סמך האבען זיך צווישען דעם פארפאלק אנגעהויבען אפטע פערביסענע קריגערייען, וואס פלעגען זיך פערענדיגען געוועהנליך מיט געשלעגען.

גאר לעצטענס (איצט איז שוין העניקא אלט 20 יאהר) האט העניקא אנגעהויבען צו בעזוכען איהרער א חתן, און זיך בעמיהט צו בעקומען די הסכמה און די ברכה פון איהרע עלטערען אויף צו חתונה האבען מיט איהר.

און געפאדערט, אז העניקא זאל דעם חתן „לאזען לויפען"...

איינמאל בעת אזא סקאנדאל, האט גראנעק בפירוש ערקלערט, אז ער וועט גיכער די ביידע פרויען דער'הרג'ענען, איידער ער וועט דערלויבען העניקא'ן חתונה צו האבען מיט א פרעמדען מאנספערשוין...

פארגאנגענעם האט דער חתן פערבראכט אין זייער שטוב ביז זייגער דריי פערטעל עלף, און איז דערנאך אוועק צו זיך אהיים.

באלד זיין אוועקגיין איז גראנעק'ן בעפאלען אנ'אמת'ער שגעון, און ער האט געמאכט סיי דער מוטער סיי דער טאכטער א מוראדיגען סקאנדאל.

די איבערגעשראקענע פרויען זענען ארויסגעלאפען פון שטוב און זיך בעהאלטען ביי די שכנים.

12 בייינאכט איז גראנעק אריינגעקומען צו די שכנים און געבעטען זיין ווייב און די שטיףטאכטער, זיי זאלען זיך גיין לייגען שלאפען. ער האט זיי דערביי איידעל איבערגעבעטען, געבענדיג צו פערשטיין, אז ער איז נישט שולדיג אינ'ם וויסטען סקאנדאל, נאר אז די נערווען זיינע האבען עס געמאכט אזוי...

די פרויען האבען געזעהען, אז ער האט זיך ווירקליך רוהיג, און האט, דאכט זיך, א נדער'אמת'ן חרטה, זענען זיי אוועק שלאפען אין זייער וואוינונג.

אנ'ערך 2 בייינאכט האט גראנעק ארויסגענומען א העקעל, וואס ער האט פריהער געהאט פערשטעקט אונטערן קישען, און מיט איהר געגעבען דער פרוי זייבער, וואס איז לעם איהם געלעגען, 3 שטארקע קלעפ איבער'ן קאפ.

דערנאך איז ער אוועק צו דער בעט פון זיין שלאפענדיגער שטיף-טאכטער, און אויך איהר מכבד געווען מיט פיר פעסטע קלעפ מיט'ן העקעל איבערן קאפ...

נאכ'ן ערשטען קלאפ אבער האט זיך העניקא איבערגעוועקט, און פאר די קומענדיגע קלעפ האט זי זיך שוין געשיצט מיט די הענד.

אזוי ווי אין צימער איז געווען שטארק פינסטער האט גראנעק געמיינט, אז ער האט דער'הרג'עט ביידע פרויען. ער איז דעריבער גאנץ רוהיג אוועק צו זיך אין בעט, וואו ער האט זיך אוועקגעלייגט לעם זיין פערוואונדעטער פרוי....

ביזו לביזו איז העניקא געקומען צו זיך אביסעל, זיך אראפגעקריגען פון בעט און מיט דעם רעשט כוחות איז זי ארויסגעלאפען אויף די טרעפען און געמאכט א געוואלד.

דאס זעלבע האט באלד דערנאך געטון די מוטער, און די ביידע פרויען זענען ענטלאפען צו די שכנים.

גראנעק האט דאן ארויסגענומען פון דער שאנק א רעוואלווער, און איז אוועק צו דער טיר פון די שכנים, פאדערענדיג, מ'זאל איהם עפענען, ווייל — האט ער דערקלערט — „ער וויל א סוף מאכען צו די פאדלע בקבות"...

די געשרייען אויף די טרעפען האבען פול געמאכט דאס הויז.

עס זענען זיך צוזאמענגעלאפען אלע שכנים און באלד איז אויך אנגעקומען פאליציי און כאגעטאוויקע.

איינזעהענדיג אוודאי, אז די טיר צו די שכנים וועט מען איהם נישט עפענען, און אז מיט איהם האלט סיי ווי שמאל, איז ער אריין צוריק אין זיין שטוב, צוגעשלאסען די טיר און אריינגעלאזט זיך א קויל אין מויל אריין, אוועקלעגענדיג זיך א טויטען אויפ'ן ארט...

די ביידע פרויען האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיביקאווא.

גראנעק האט פערשפארט אנ'ארבייט...

דער הויזוירטין דערמארדעט א לאקאטאר

די גאנצע מעשה איז עפיס נישט קלאהר, און ס'וועט זיין א סך צו טון ביז מ'וועט דא עפיס דערגיין

(2) דאס הויז אויף 11 ליסטאפאדא 138 געהער צו צוויי עלטערע מיידלעך: די שוועסטער העלענע (35 יאהר) און סטאניסלאווא (33 יאהר) מ'אטשקאווסקי.

אלס לאקאטאר אין דעם הויז האט געוואוינט דער 37-יאהריגער איגנאצי וויקטאראווסקי — א מענש א בעווייבטער.

זייט א געוויסער צייט האט זיך וויקטאראווסקי דערוואוסט, אז די 2 מיידען פראוועז געגען איהם רכילות, אז ער פיהרט זיך שלעכט אויף, אז ער פערברענגט אין א שלעכטער געזעלשאפט וכדומה...

האט וויקטאראווסקי בעטען געמאכט א שנעפסל, און איז אוועק צו די בעלעבאסטעס זייבע דערגיין, הלמאי זיי בערעדען איהם.

מ'האט אבער איהם נישט אריינגעלאזט אין דער וואוינונג, און פון הינטער דער טיר אבער דערקלערט, אז ראשית חכמה, זאל ער זיך מטריח זיין א ביסעל אויסניכטערען.

מילא, אויסניכטערען איז אויסגיכטערען: האט ער גענומען די פיס און די הענד און אוועק צוריק צו זיך אין שטוב.

אין עטליכע מינוט שפעטער, זעהענדיג, אז סטאניסלאווא איז אוועק אין שטאט, איז ער ווידער אוועק צו די מ'אטשקאווסקיס אין דער וואוינונג און ס'האט גארנישט לאנג געדויערט, האבען די שכנים פון דעם הויז דערהערט ווילדע געוואלדען פון וויקטאראווסקי'ן.

מ'איז תיכף אריינגעלאפען צו די בעלעבאסטעס, און געטראפען דארט וויקטאראווסקי'ן אין א מורא'דיגען מעמד: ער איז געלעגען אויף דער פאדלאגע אין א קאלוזשע בלוט, און אין בויך האט איהם געסטארטשעט א לאנגער מעסער, אריינגעשטאכען ביז'ן סאמען קליגעל.

ס'איז ארויסגערופען געווארען תיכף פאליציי און פאגאטאוויע, וועלכע האט פעסטגעשטעלט, א סך שניט-וואונדען אויף זיינע הענד, ווי אויך א טיפע וואונד אין בויך, מיט ארויסגעהאקטע קישקעס

אין א גסיסה-צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא גאס.

קודם איז נאך דערוויל נישט אבסאלוט קלאר, צי האט מען עס איהם געטון, צי האט ער זיך אליין געטון...

זיין ווייב האט דערקלערט פאר פאליציי, אז דעם ספרענזשינע-מעסער האט זי געזעהן ביי די צוויי שוועסטערען אין דער שטוב.

העלענא מראטשקאווסקא איז ארעסטירט.

ביי דעם שטערבליך פערוואונדעטען קאן מען גארנישט דערגיין, ווייל ער איז אהן בעוואוסטזיין.

סעקסועל פערדארבענער

11 יאהריגער יונגעל

האט בעציהונגען מיט מעדלעך פון 6 ביז 12 יאהר

אין דער פראקוראטור האט מען די טעג אנגעמאלדען אנ'אויסטערלישען פאל, אנ'עלף יעהריג יונגעל, וואס האט געהאט סעקסועלע בעציהונגען מיט מעדלעך אין זיין עלטער. די עלטסטע פו דעם סעקסועל-פערדארבענעם יונגעל'ס קרבנות איז אלט 12 יאהר, און די יונגסטע—6 יאהר.

געשעהען איז דאס אין א הויז אויף פאמארסקא גאס. דארט אין דעם הויז וואוינט א פערמעגליכער הענדלער מיט זיין פאמיליע, דער יונגסטער זוהן, איז דער 11 יעהריגער העניעק. דער דאזיגער העניעק, האט פון זיינע יונגסטע יאהרען ארויסגעוויזען אנ'אומנארמאלע „שוואכקייט" צו מעדלעך, מיט וועלכע ער פלעגט זיך שפילען „אין דאקטאר". די מעדלעך פון די שכנים זענען געווען די „קראנקע", און ער איז געווען דער „דאקטאר", און אלס „דאקטאר" האט ער זיי „אונטערזוכט".

ווער ווייסט ווי לאנג דעם „דאקטאר'ס פראקטיק" וואלט נאך אנגעהאלטען, ווען נישט דאס, וואס איינע פון די מוטער'ס—העניעק'ס א מוהמע, פרוי ב. האט די טעג צופעליג בעמערקט דורכ'ן פענסטער, אז אויפן פעלד, נעבען הויז „באוויעט" זיך העניעק'ל מיט זיין קוזינע, איהר טעכטער'ל אין אזא פויזע, אז זי האט געמאכט אזא געוואלד, אז אלע שכנים זענען זיך צוזאמענגעלאפען.

נאך דעם ווי אלע שכנ'טעס פון הויז האבען זיך צוזאמענגערעדט, זענען אלע מעדלעך פון הויז איבערגעגעבען געווארען צו א מעדיצינישער אונטערזוכונג.

וועגען דעם דאזיגען אויסטערלישען פאל, האט מען געמאלדען דעם 5-טען פאליציי-קאמיסאריאט.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 מיטאג.

לאמפען

אין א גרויסען אויסוואהל
מאדערנסטע סטיל - ארטען
צו רעדוצירטע פרייזען

עמפפעהלט די בעקאנטע

לאמפען-פאבריק

SZ. P. SZMALEWICZ

Południowa 8, telefon 164-39

פיהרט אויס בעשטעלונגען לויט אנגעגעבענע צייכנונגען.

אוועקגעריבט 80 גראשן...

(2) די ווארשעווער איינוואוינערין קאנסטאנציא ציפראווסקא האט לעצטענס געוויילט אויף דער זומערוואוינונג ביי איהר משפחה אין דארף שינקעלאוו, לאסקער קרייז.

עהערגעכטען איז זי ארויס אויף שפאציר הינטערן דארף.

פלוצים האט זי הינטערוויילעכץ בעקומען א קלאפ איבערן קאפ, און אז זי איז א בעטויבטע אנידערגעפאלען, האט א געוויסער פערשוין, ארויסגעריסן איהר האנד-בייטעל און איז אנטלאפען אין דער ריכטונג צו פאביאניק.

אין בייטעל איז געלעגן: 80 גראשן מזומן-כסף, א פאס און נאך קלייניגקייטען.

10 און 6 חדשים

דאס זענען גאנץ קורצע טערמינען פאר - וועקסעל-פעלשער

(2) דאס געריכט האט פערמשפט איינעם זיגמונד יאנאשיק (וועגענערא 5) פאר פעלשען וועקסלען און זשיראס — אויף 10 חדשים טורמע.

פאר אנ׳עהנליכען „שרייבערישען" ענין האט דער 58-יעהריגער אריה פראוודא (11 ליסטאפאד 77) בעקומען א פסק 6 חדשים צו זיצען.

פערמשפט א קאמארניק

פאר זידלען א פאליציאנט

(2) פאר׳ן קרייז-געריכט איז געשטאנען דער בזשעזשינער קאמארניק יאן ראטע, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין דעם, אז דעם 6 יולי האט ער זיך אויף דער סטאציע קאלושקי אנגענומען פאר זיין שאפער, וועלכער האט זיך נישט געוואלט לעגיטימירען און אויף א ווילדען אופן געזידעלט פאליציי.

ער איז דערפאר פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים ארעסט.

קאנסום צום שול-סעזאן

די לעדיגע בענק אין די שולן זענען ווידער פערפולט געווארען מיט יוגענד, וועלכע נעמט זיך פלייסיג צו דער לעהרע.

די דירעקציע פון איינציגן אין אונזער שטאט ווארען-הויז קאנסום ביי דער ווידעווער מאנופאקטור, ראקיטשינער 54, צופאר מיט די טראמווייען 10 און 16, וואס שטעהט שטענדיג אויף דער וואך פון די אינטערעסען פון קאנסומענט, האט פארגעבערייט פאר דער שול-יוגנט קנאבען-אנציגלעך שול-מונדורקעס, וועש, שירצען, שיך, שקארפעטען, שטרימף, טארניסטערס, טעקעס, א.ז.וו. צו אויסנאמס ביליגע פרייזען. אויך זענען צום הערבסט - סעזאן אלע אפטיילונגען רייך פערזעהן.

איצט בעת׳ן הערשענדען קריזיס, ווען מען מוז זיך רעכנען מיט יעדען גראשען, מוזען אלע געדענקען, אז זיי מוזען אלע איינקויפען מאכען נאר אין דער ערשטער און ביליגסטער קוועלע, דער קאנסום, וואס ווערט מאסענווייז בעזוכט פון די עלטערן מיט זייערע קינדער.

עלעקטריפיקאציע פון דער וואיעוואודזטווע

(2) די וואיעוואדען-מאכט, ווי אויך די זעלבסטפערוואלטונגס-מאכט פון פערשידענע שטעט אין לאדזשער קרייז אינטערעסירען זיך שוין א לענגערע צייט מיט דער פראגע פון עלעקטריפיצירען אלע שטעט און שטעטלעך, וועלכע האבען נאך נישט קיין בעלייכטונגס-נעץ, און מיט דער בהדרגה׳דיגער עלעקטריפיקאציע פון די דערפער, אין דער ערשטער רייה די, וואס ליגען נאהענט פון גרעסערע שטעט, און לסוף—אלע דערפלעך, וואס געפינען זיך אויפ׳ן שטח פונם גאנצען לאדזשער קרייז.

אונ׳אפהענגיג פון די אלע פלענער, וועלכע האבען אנגעטראפען אויף א רייה פארמעלע מניעות—זענען די לעצטע יאהרען אדורכגעפיהרט געווארען גרויסע ארבייטען: אין קאליש ביים אויסבויען א גרויסע עלעקטראווניע, און איצט איז שוין אויך אקטועל געווארען די פראגע פון אויסבויען אן עלעקטרישע נעץ אין דעם גאנצען קאלישער פאוויאט.

באנדיטעריי הערט נישט אויף

צוויי דורכגייער זענען בעפאלען און פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס

(2) נעכטען איז אויף היפאטעטשנא גאס בעפאלען געווארען דער דורכגייענדער ארבייטער עדמונד קין (פון הויזלערא 41). דער שיכור׳ער אנפאלער האט איהם עטליכע מאל צושטאכען דעם קאפ און דעם האלז. פאגאטאוויע האט קינ׳ען אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיניקאווא.

דער צווייטער פאל איז געווען אויף טאווארעווע, נעבען דער באהן-ליניע, וואו עטליכע פערשוינען זענען בעפאלען דעם פויער פון דארף סרעברנא, סטעפאן פלאטשקאווסקי און געמאכט איהם א טיפע מעסער-וואונד אין פוס. פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

פאליציי זוכט די אנפאלער.

א שכנישע אידיליע

(2) אויף ווראבלא 8 האבען זיך די קליינע קינדער פון אנדזשעי וואלאנסקי צושלאגען מיט די קינדער פון סטאניסלאוו טראיאנאווסקי.

האט וואלאנסקי גענומען און מקיים פסק געווען טראיאנאווסקיס קינדער.

וואס זשע טוט טראיאנאווסקי? שווייגען וועט ער דאך נישט — האט ער מיטגענומען עטליכע שכנים און מ׳איז צוזאמען אריין צו וואלאנסקי׳ן אין דער וואוינונג, מ׳האט איהם אוועקגעלייגט בהרחבות׳דיג אויף דער פאדלאגע, „צוטראמאסקעט" איהם, ווי ס׳געהער צו זיין דעם קאפ, און אויסגעהאקט צוויי פאדערשטע צייהן...

ס׳איז געגען דעם, וואס מ׳זאגט: „צער גידול בנים"...

אנ׳עק צו דעם פאטער-קאנפליקט האט געמאכט פאליצ ייאון פאגאטאוויע.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א. א. ס. אין פוילען. — אנפיהרונג: א. בעזמאז.
היינט, מאנטאג, 9 אווענד
גרויסע פאפולערע פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען
גאסטשפילען פון דער בעליבטער אפערעטען-שוישפילערין
מרים קאראלאווא
פרייזען פון 50 גר. ביז 1.60
אין דער אינהאלטסרייכער אפערעטע אין 3 אקטען
„מאשקע" (דאס וואלגא-מיידעל)
מיט מרים קאראלאווא אין דער הויפט-ראלע. אין דער אפערעטע ווערען אויסגעפיהרט דורך דעם פענאמענאלען טענצער וו. קאמבאראוו פערשידענע כאראקטער-טענץ.
מארגען, דינסטאג, - גראנדיעזע פארשטעלונג מיט מרים קאראלאווא
„די קאבארעט-טענצערין"
צום שלוס: א קאנצערט.
פערזעהט אייך מיט בילעטען אויף דאנערשטאג - גרויסע סענסאציע!
וואס? לעזט מארגען! וואס?

!!! גוט מארגען !!!

דער קול שופר

אלול.

ברר... א שוידער געהט אדורך די ביינער. דערהערט מען דעם קול שופר, ווערט קאלט און ווארים צוזאמען.

דער שופר זאגט-אן, אז מ׳דארף אנהייבען מאכען א שטיקעלע חשבון הנפש, א „בילאנס" הייסט עס!

און ווער ווייסט נאך אזוי, וואס דאס איז אזוינס א בילאנס, ווי מיר לאדזשער! בפרט איצט, ווען יעדער פעטרישקע-סוחר, און יעטוועדע מילך-יודענע ווערט מוזען פיהרען „פראווידלאווע" האנדעלס-ביכער.

און די לאדזשער בילאנסען? אז אך און וועה איז צו זיי! זיי הערען פון מיליאנען, און די אונטערשטע שורה איז... אומזיסטע קעסט אויף דער מילשא!..

און נישט נאר אין מסחר, שרעקט מען זיך פאר׳ן בילאנס — אלע, אלע ציטערען פאר׳ן חשבון הנפש, פאר דער אונטערשטער שורה — פאר׳ן קול שופר!

איז דאס ווייבעל צוריקגעקומען פון קריניצע, הייבט זי אן מאכען א שטיקעלע חשבון-הנפש. ציהט זי אונטער איין פאזיציע נאך דער אנדערער, און דערהערט זי דעם קול שופר, דערמאנט זי זיך, אז מ׳דארף מאכען דעם בילאנס, און א ציטער געהט איהר אדורך דעם לייב...

דער מאן, וואס האט זיך א גאנצען זומער נעביך „געמוטשעט" אין דער שטאט, וואו ער איז גאנצע נעכט „פערשווארצט" און „פערפינסטערט" געווארען — הערט ער דעם קול שופר, פליהען איהם רעדער פאר די אויגען...

און אונזערע כלי קודש? דאגארעס, עסקנים, רעדעל-פיהרער, מאכער׳ס, שאצער׳ס און אנדערע בעגליקער — אי, ציטערען זיי פאר דעם קול שופר!.. ווי זאגט עפעס א ווערטעל? — אויפ׳ן כלל-שווער ברענט דאס היטעל!...

אלע, אלע ציטערען פאר דעם קול שופר. א חוץ די חזנים און די חזנים-אימפרעסאריאס, וועלכע מאכען א לעבען פון קול שופר...

אב-נעק.

3 האבען געחלשט פאר הונגער

(א) נעכטען זענען נאטירט געווארען 3 פאלען פון חלש׳ן פאר הונגער: אויף רוג טארגאווא און וואדני רינעק איז אוועקגעפאלען די היימלאזע קאזשימיערא פלוטשעניאק; אויף באלוטער מארק, אין טראמוואי-פאטשקאלניע — די ארבייטסלאזע און היימלאזע אניעלא סטעפאניאק; און אויף אבראמאווסקיעגא 31 — דער היימלאזער בעטלער סטאניסלאוו פיאטראווסקי.

אין די אלע דריי פאלען האט אינטערוועניערט פאגאטאוויע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) הייבט בייגאכט דיזשורירען: ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פיעטרקאווער 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזשער ווירקליכקייט

111)

— אבער פארוואס גיט ער דיר גלאט אזוי געלד אהן רעכנונג, האט אדא געפרעגט קובא׳ן. ער איז דאך נישט קיין משוגענער און קיין נאר זעהט ער אויך נישט אויס צו זיין.

— איך ווייס נאך אליין נישט, צוליב וואס ער טוט דאס, איך בין דאך אבער אנ׳אלטער היהנער פרעסער און מיין פרינציפ איז, אז כל זמן מען גיט, דארף מען נישט פרעגען, אלץ איבריגע וועט שוין אליין באקומען, ס׳איז מעהר ווי זיכער, אז איך וועל איהם נאך נויטיג זיין און דעריבער וועט ער מיך פון זיך נישט אוועקלאזען.

— צו וואס קען ער דיך נאך דארפען?

— אין קאבארעט קען מען זיך נישט אויף פאלע געשעפטען און דעריבער ווייסט דו אויך נישט און סוואלט בעסער געווען, אז דו זאלסט נישט וויסען.

— איך פערשטעה ווירקליך נישט, ער האט געוואלט אהערברענגען דא די פרוי אירא פראנקעשטיין, און איצט באדערט ער ביי איהר אויס די מיליאנען, וואס וויל ער נאך?

— נאכ׳ן אויסנארען די מיליאנען וויל ער פון איהר פטור ווערען און דאס איז אלץ לויט מיין מיינונג.

— און דו וועסט זיך אונטערנעהמען איהם צו העלפען אין דער דאזיגער אנגעלעגענהייט, דו וועסט דאך דאס זיכער נישט טון.

— נישט ביי מאטען, ער וועט נאך פריהער אזוי גריבע ווערימלעך זעהען פאר זייער אויגען ביז ער וועט זי פטור ווערען, ווען ער וועט שוין האבען איהרע מיליאנען, דעמאלט וועל איך זיך א נעהם טון צו איהם, ער וועט ערשט דעמאלט וויסען ווער זיין שותף איז.

— דאס הייסט, אז דו פערמעסט זיך איצט אויף גאר גרויסע געשעפטען וואס זאלען דויערען גאר א לאנגע צייט?

— יא, הערוויל יהיר איך זיך נישט פון דאנען, מיר איז דא זעהר גוט, האלוואי דאס גאנצע לעבען געוואגט געווארען, זיכער און גוט, וואס דארף מען מעהר.

— יא, אבער, מיר גיסטו גראשענס פון דעם אלעם, וואס דו בעקומסט, איך האב גארנישט דערפון, איך העלף דאך דיר זעהר פיל.

— צו וואס טויג דיר געלד? דו האסט אלץ וואס דו ווילסט נאר, קיין זייטיגע אויסגאבען האסטו דאך נישט.

— איך דארף אבער אביסעל געלד.

— איך פערשטעה ארא, דו ווילסט געוויס ווערען א כשרע טאכטער, אנזאמלען זיך א נדן און חתונה האבען מיט א וויטשען יונגעמאן.

— זאל זיין אזוי, טאר איך נישט?

— יא, געוויס, דו מעגסט. דאס האסטו זיך אזוי אנגעלערנט פון דיין חברטע מאקא, זי איז פונקט אזוי משוגע ווי דו. מאנקע האט נישט קיין אנדערע דאגות ווי אויסבעטען די וועלט, דעריבער זעהט זי אזוי אויס, האט שטענדיג צרות איבער׳ן קאפ.

— דו לאך נאר אויס מאנקען, זי איז דער בעסטער און עהרליכסטער מענש אויף דער וועלט, זי האט איצט איהר גאנץ לעבען אוועקגעגעבען כדי צו דערוויזען, אז דער דאזיגער פאנאטיקער, וועלכער איז אויפגעהאנגען געווארען, און וועמענס ווייבעל מיר האבען דא אהערגעבראכט גאנצען אומשולדיג.

— וואס איז דאס איהר עסק? נאר פרעגט זי? צו וואס דארף זי דאס האבען צו טון מיט דער גאנצער וועלט, צוליב איהרע נארישקייטען איז שוין געגאנגען פון דער וועלט דער געשטיפעלטער ברודער און, ווי מען האט מיר איצט געשריבען אויך בעריש מויז, זי אליין וועט אויך נישט לאנג אנטרייבען.

— אבער קובא, דו ווייסט דאך אליין, אז פראנקענשטיין איז געווען אנ׳אומזיסטער קרבן, אז ער איז אינגאנצען נישט געווען דערביי ווי דאס שוין ענדליך פערברעכען איז בעגאנגען געווארען.

— דאס איז אנ׳אמת, אזוי איז אבער שוין אויף דער וועלט, איינער מוז ליידען פאר׳ן צווייטען. אז איינעם איז שלעכט קען דעם צווייטען זיין גוט, אבער גלייך קענען אלע מענשען נישט זיין, די גערשיכטע מיט פראנקענשטיינען, קען ראבערט, אט דער מיט וועלכען איך האב דיך בעקענט, דער וואס האט אהערגעברענגט די נקבה צ׳ום פערקויפען.

— א שאד דאס מיידעל, די דאזיגע אלא איז א חסידישע טאכטער, איצט, ווערט זי ערשט שמעקען פ פולווער.

— און אויך דאס דארף נישט זיין דיין זאך. דאס איז ראבערטס פרנסה, יעדער האט זיך זיין שכל, און לויט דעם דאזיגען שכל האנדעלט ער. ראבערט וועט נישט זיין קיין סוחר, נישט קיין שענקער, נישט קיין שוסטער, נאר וויל פערקויפען נקבות, וואס קען דאס מיך טשעפען.

— איך וועל וועגען דעם גארנישט רעדען, הגם דאס הארץ טוט מיר גוט וועה פאר דעם קינד, איבריגענס זעה איך גארנישט, אז דער דאזיגער ראבערט זאל זי בעהאנדלען ווי א נקבה, וועלכע ער וויל פערקויפען, ער בעהאנדעלט זי ווי א פרינצעסין, ווי אנ׳אויסגעקעכעלט קינד. איך געדענק, אז מיך האט מיין „חתן" גאר אנדערש בעהאנדעלט.

— דאס ביזטו גערעכט, איך האב שוין אוועקגעפיהרט מעהר ווי איין שטיקעל סחורה, פונדעסטוועגען האב איך קיינמאל נישט געוויזען זיך מיט די נקבות ווי מיט א געליבטער. די הויפטזאך איז געווען אז איך האב זי ארויסגעקריגען פון שטאט, און דאן האב איך שוין אנגעהויבען מיין דרעסור און דער פיהרט זיך מיט איהר אזוי ווי א באלעבאטישער בחור מיט זיין געליבטער כלה.

— איהם האט מען דאך אבער געהאלטען פאר א זעהר גוטען מענשען ביים אוועקפיהרען מיידלעך.

— יא, איך וואונדער זיך אויך, ער שטאמט פון א חברה, וועלכע איז נאך קיינמאל נישט פעריכט געווארען, דאס זענען די בעסטע מענשען אין דעם דאזיגען פאך. זיין קומען קיין בערלין מיט דעם דאזיגען מיידעל געפעלט מיר גארנישט.

אדאן איז די דאזיגע געשיכטע געקראכען אין קאפ אריין. זי האט זיך שוין לאנג נישט געקענט שענקען, פארוואס זי האט שוין לאנג נישט בעמיהט זיך צו בעקומען געוויסע אינפארמאציעס וועגען דעם, זי וואלט וועגען דעם געקענט שרייבען מאנקען, וועלכע איז קלוגער פאר איהר און זי וואלט שוין געוואוסט וואס דערמיט צו טון. זי האט טאקע בעשלאסען קודם כל מיטצוטיילען מאנקען, אויף וויפיל ס׳וועט איהר מעגליך זיין דאס גאנצע היינטיגע געשפרעך מיט קובאן.

(פארטזעצונג קומט).

מען עפענט איהם דעם קאפ,
כדי ער זאל האבען שכל, מסתמא...

(2) קאזשימיעזש מאטושיאק פון לימאנאווסקיעגאַ 76, האט זיך מיט עטליכע חדשים צוריק בעקענט מיט א געוויסער וולאדיסלאווא איוטשאַרעק (צימער-גאַס 12).

צווישן דעם יונגען פאַרל האט זיך צופלאַקערט א הייסע ליבע, אזוי אז כמעט באלד איז דאָס פריילין אַוטשארעק געוואָרן מאטושיאקס קאַכאנקע און איז אוועק צו איהם וואוינען.

מיט עטליכע טעג צוריק האט זיך מאטושיאק בעקענט מיט עפּיס אנ'אנדער מיידעל, און מחמת דעם האט ער גוט... אנגעבויקערט זיין „קאַכאנקע" די ביינער, און ארויסגעוואַרפן זי פון שטוב ארויס.

אזא זאך קען קיינעם קיין הנאה נישט טון, און ס'איז גאנץ פערשטענדליך, אז די פאננא וולאדזשיא האט זיך גענומען אויך אין קאָפּ אריין דעם געדאנק, אז זי מוז אָנלערנען קאזשיק'ן, און ווייזען איהם, וואו סליגט שכל און יושר!

וכך הוה — פּהערנעכטען האט זי צוזאמען מיט איהר קוזין, יאן אפּגעוואַרט קאזשיק'ן אויף דער בראָיער-גאַס, נעבן נומער 14, און אז קאזשיק איז אָנגעקומען, האָבען זיי איהם מכבד געווען מיט צוויי קלעפּ — מיט א האַק איבערן קאָפּ, און אלס א צולאָג — מיט א מעסער אין דער ברוסט.

בלית ברירה האָט פאַגאָטאָוויע אוועקגעפירט מאטושיאַק'ן, אין א שווערען מצב אין שפּיטאָל אריין, און דעם קוזין מיט דער קוזינקע האט פאָליציי ארעסטירט.

ביי די „ווילנער"

היינט מאָנטאג, ווערט ווידערהאָלט ביי די „ווילנער" די שטארק אויסגענומענע קאָמעדיע פון קאַטאַיעוו „1 מיליאָן צרות" מיט'ן אנטייל פון גאנצען אנסאמבל.

ראַדיאָ-פּראָגראַם
מאָנטאג, דעם 5 סעפּטעמבער

11,58 צייטסיגנאַל. 12,10 טעגליכע פּרעסע-איבערזיכט. 12,40 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 12,45 גראַמאָפאָן-פּליטען. 1,35 גראַמאָפאָן-פּליטען. 3,40 גראַמאָפאָן-פּליטען. 4,35 קאָמוניקאַט פאַר שיפער און פישער. 4.40 געשפּרעך אין פראַנצויזישער שפּראַך. 5,00 נאָכמיטאָג-קאָנצערט. 6,00 רעפעראַט. 6,10 טאַנץ-מוזיק. 7,15 פערשידענעס. 7,35 ראַדיאָ-פּרעסע. 7,45 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער, רעפּערטואַר פון די טעאַטערען. 8,00 פאָלקס - טענץ. 8,50 פעליעטאָן. 9,05 רוסישע לידער, ראַדיאָ-פּרעסע. 9,55 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופט-פליה-קאָמוניקאַציע. 10,00 טאַנץ-מוזיק. 10,40 ספּאָרט-ידיעות. 10,50 טאַנץ-מוזיק.

אויסלאַנד

7,00 וויען — אָפּערע. 8,00 שטוטגאַרט — וואַגנער-קאָנצערט. 8,00 דאַווענטרי — וואַגנער-קאָנצערט. 8,00 האַמבורג — סימפאָנישער קאָנצערט. 8.30 שטראַסבורג — אָראַטאָריום. 9.10 קרולעוויעץ — דראַמאַ.

צוקערניע „עדען"
פּיעטרקאָווער 327

נעכטען איז געעפענט געוואָרן די צוקערניע „עדען" אויף פּיעטרקאָווער 317 (גייערס מארק). די אייגענטימער זענען די זעליגערס (זאַוואַדזקאַ 6) דאָס געבעקס פון די דאָזיגע צוקערניעס איז אין לאָדז שוין פון יאָהרען לאנג בעקאנט מיט זייער פיינקייט און רעיעלקייט. דעריבער קען מען מיט דער פולער געוויסענהייט רעקאָמענדירן די דאָזיגע צוקערניעס. מיר ווינשען זיי דעם פולען און פערדינטען ערפאָלג.

שטאָט-טעאַטער, ציגעל-גאַס 27
יודיש-דראַמאַטיש טעאַטער אין פּוילן
XVII יאָר ווילנער טרופּע
דיר. מ. מזאה.
היינט, מאָנטאג, 9.15 אָוונט
1.000.000 צרות
וואָדעוויל אין 3 אקטען פון וואַלענטין קאַטאַיעוו
בילעטען אין קאַסע פון 11—2 נ.מ. און פון 7 אָוו.

מיידעלעך ווערן פערשוואונדען!

(2) אין דער פּאָליציי איז איינגעפּלאָסען א מעלדונג, אַז מיט אַ וואָך צוריק איז אוועק פון דערהיים די 10-יאָהריגע יאַדוויגאַ יאַבלאָנסקאַ (בלאָנסקאַ 25) און מ'ווייסט פון דעמאָלט נישט וואו זי איז בעלם געוואָרען.

פּאָליציי זוכט ענערגיש דאָס פערשוואונדענע מיידעלע.

מעשה שבכל יום
עס איז שוין נישט אויסצוהאַלטען פון די שיכורים

(2) דער 45-יעהריגער יאַן דאָמבראָווסקי (יאַנאַ 32) איז פּהערנעכטען גאנץ געמיטליך געשטאנען ביים טויער פון דעם הויז, וואו ער וואוינט און איינגעאָטעמט פרישע לופט—זענען צו איהם צוגעקומען צוויי שיכורים, און געפּאָדערט, ער זאָל זיי געבען געלד אויף בראַנפען.

אַז ער האט זיך אָפּגעזאָגט צו פאָלגען זייער בעפעהל, האט איינער פון זיי ארויסגעכאַפּט אַ קאַסטעט און גענעבען מיט איהם דאָמבראָווסקי'ן אזא שטאַרקען זעץ אין קאָפּ, אז ער איז געבליבען ליגען אַ מער'חלשטער.

ווי געוועהנליך, האט איהם פּאַגאָטאָוויע ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אין שפּיטאל. און פּאָליציי זוכט די אָנפּאַלער.

זיך פערסמ'ט א היימלאזער

(2) נעכטען פאַרטאָג האט זיך אַ פּאָליציי-פּאַטרול אָנגעשטויסען ביי פּילסודסקיעגאָ 70 אין טויער, אויף אַ טויט-פער'חלשטען יונגענמאַן.

עס האָט זיך ארויסגעוויזען, אז דער יונגערמאַן איז דער ארבייטער און היימלאָזער הענריק ווידולינסקי (35 יאָהר אלט) און אז ער האָט זיך פער'סמ'ט מיט עפּיס אנ'אומבעקאַנטען סם.

פּאַגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

א נייער פוילישער טעאטער

(2) דעם 21 ד. ח. עפענט זיך אויף פּשעיאַזד 34 אַ נייער פּוילישער טעאַטער א. נ. „מעלאָדראַם".

די אנפיהרונג וועט האָבען דער פּוילישער רעזשיסער און טעאַטער-טוער, ה' וויטאָלד קונצעוויטש.

מוזיקאַלישע נאָטיצען
דער לעצטער סימפאָנישער קאָנצערט אין „העלענאָוו"

איז געווען הויך-אינטערעסאַנט דערמיט, וואָס ס'האָט זיך אין איהם בעטייליגט דער גרויס-טאַלאַנטירטער, און שוין אין דער וועלט אָנערקענטער פּיאַניסט — ארטור באַלזאַם.

אַ מערקווירדיגע זאַך: אונזער קונסט-אָרימע לאָדז, האָט געליפערט און ליפערט נאָך עד-היום גרויסע קינסטלער. ס'וועט אונז ווייט פיהרען, אויב מיר זאָלען דאָ זייערע נעמען דערמאָנען — מ'קען זיי זעהר גוט אויף דער ברייטער וועלט. בלי ספק געהערט ארטור באַלזאַם שוין צו די בעדייטענדסטע קינסטלער. ווער עס איז אזוי אומשטאַנד צו שפּילען בעטהאָווען, דער איז ווערט געקרוינט צו ווערען מיט דעם נאָמען קינסטלער!

באַלזאַם האָט געשפּילט בעטהאָווען, און בעטהאָווענס גייסט האָט געשוועבט איבער די קעפּ פון די העלענאָוו-בעזוכער. און איבער דער העלענאָווער עסטראַדע, און דערמיט איז זי געהייליגט געוואָרען!

מ'קען נישט פערגעסען דעם הויכען גענוס און דעם נחת-רוח צוגלייך, ווען דער יונגער לאָדזער קינסטלער האָט אָנגעהויבען דעם צווייטען לאַנגזאַמען זאַץ, סובטעל, ערהאַבען, ארויסגעדרונגען פון אנ'עכט יודיש קינסטלער-האַרץ. די ווירקונג איז געווען אזא שטאַרקע, אז אפילו די שפּאַצירענדע האָבען געמוזט שטעהן בלייבען. כדי איינצוזאַפּען אין זיך די הערליכע קלאַנגען פון בעטהאָווענס קלאַוויר-קאָנצערט.

נאָך דעם קאָנצערט, איז אונז קלאָהר געוואָרען דער סוד, וואָס ארטור באַלזאַם האָט זוכה געווען צו אַקאָמפּאַנירען דעם גרעסטען יודישען פידעל-קינסטלער יהודה מנוחם — דאָ בעהעפטען זיך די שטריכען פון צוויי יודישע קינסטלער-נשמות.

ארטור באַלזאַם, אלס לאָדזער קינד, ברענגט שוין איצט כבוד און רוהם זיין געבורטס-שטאָט.

וועגען סעווערין פּיעטרושקאַ'ס פעהיגקייטען, איז אונז שוין אויסגעקומען פיל מאָל צו רעדען פון דעם אָרט. מ'דאַרף נאָר צוגעבען, אז זיין סובטעלע און ריטמישע בעגלייטען דעם קינסטלער, איז אויך געווען א קינסטלערישע.

D—ski.

מיט וואָס מען קען פערטרעטען אנ'אקומולאַטאָר ביי א לאָמפּיגען ראַדיאָ-אַפּאַראַט
פּראַקטישע אינפאָרמאַציעס פאַר די אַלע, וואָס האָבען צרות מיט זייערע לאָמפּיגע אַפּאַראַטען

ווי בעוואוסט ווערן ביי די לאָמפּיגע ראַדיאָ-אַפּאַראַטען אָנגעווענדעט צוויי-פּליי שטראָמען. איינער — דער אזוי-גערופענער הייצונגס - שטראָם און דער אַנאָדען-שטראָם. דער הייצונגס - שטראָם מיט וועלכען עס ווערען אָנגעצונדען די לעמפּלעך, איז פון א קליינער שפּאַנונג און דער 4-וואָלטיגער אקומוליאַטאָר, גיט דעם נויטיגען שטראָם. דער אַנאָדען-שטראָם דאַגעגען איז פון א הויכער שפּאַנונג פון 20 ביז 150 וואָלט און צו דעם ווערען געוועהנליך געניצט די אזוי גערופענע „טרוקענע באַטעריעס", וועלכע מען ווארפט געוועהנליך אוועק נאָך עטליכע חדשים און מען קויפט א נייע. דאַגעגען דעם אקומולאַטאָר מוז מען מינדעסטענס אלע 6 וואָכען „אָנלאַדעווען". אין די גרויסע שטעט איז דאָס א קלייניגקייט. מען גיט אוועק אין א געשעפט אָנצולאַדעווען און פּערטיג. פיל ערגער איז אָבער די לאַגע פון די ראַדיאָ-הערער אויף דער ווייטער פּראָווינץ, וואו עס זענען נאָך נישט פערהאַן קיין עלעקטראָווניעס. אין פאַל, ווען דער אקומוליאַטאָר ווערט אויסגעשעפּט און מען דאַרף איהם ווידער „אָנלאַדעווען", ענטשטעהען פאַר אזא ראַדיאָ-הערער פיל שוועריגקייטען. ערשטענס קען ער איבערהויפּט נישט געניסען פון ראַדיאָ-אַפּאַראַט אין משך פון עטליכע טעג ביז דער אקומוליאַטאָר וועט ווידער זיין אין אָרדנונג. צווייטנס ענטשטייען שוועריגקייטען ביים איבערפיהרען דעם שווערען אקומולאַטאָר אין שטאָט אריין און די געפאַהר, ער זאָל אויפ'ן וועג נישט בעשעדיגט ווערען, וואָס קען ברענגען צו נייע גרויסע אויסגאַבען.

פון די אלע דאגות און צרות, וואָס מען ליידט פון אקומולאַטאָר קען מען אָבער לייכט פּטור ווערען, ווען מען וועט פערטוישען דעם אקומולאַטאָר אויף אַ אַנדערע קוועלע, פון וואַנען מען קאָן בעקומען עלעקטרישען שטראָם. אַזא „קוואַל" פון עלעקטרישען שטראָם, שטעלט מיט זיך פאָר דער אייגנאַכער „נאַסער" עלעמענט, די אזוי-גערופענע „לעקלאַנש-עלעמענטען", וועלכע מען נוצט געוועהנליך ביי די עלעקטרישע שטוב-גלעקלעך. אזא עלעמענט בעשטעהט פון אַ גלעזערנעם סלאַי, אין וועלכען עס געפינט זיך אַ ציגקענע בלעך און אַ דעקעל מיט קויל, פערגאָסען מיט צולאָזענעם מאַלטיאַק.

פאַר די אלע, וועלכע האָבען אַ איין, אָדער צוויי-לאָמפּיגען אַפּאַראַט, איז גענוג 4 אזעלכע עלעמענטען, וועלכע מען פעראייניגט רייהען-פאַך, פאַר 4 אָדער 5-לאָמפּיגע אַפּאַראַטען מוז מען שוין האָבען 8 עלעמענטען, וועלכע ווערען פעראייניגט אויף אַ געמישטען אופן, דאָס הייסט רייהען-פאַך און פּאַראַלעל.

אין ערשטען פאַל ווערען די עלעמענטען פעראייניגט אויף אזא אופן: מען נעהמט דעם פּאָזיטיווען פּאָלוס (קויל) פון ערשטען עלעמענט און מען פעראייניגט איהם מיט'ן נעגאַטיווען פּאָלוס (צינק) פון צווייטען עלעמענט און אזוי ווייטער. אין רעזולטאַט בעקומט מען א פרייען נעגאַטיווע פּאָלוס פון ערשטען עלעמענט און א פרייען פּאָזיטיווען פון פירטען עלעמענט. דאָס זענען טאַקי דער פּלוס און דער מינוס פון דער נאַסער באַטעריע, וועלכע מען פעראייניגט מיט'ן פּלוס און מינוס פון ראַדיאָ-אַפּאַראַט. די געמישטע פעראייניגונג קומט פאָר אזוי: מען נעהמט צוויי מאָל צו 4 עלעמענטען און פעראייניגט זיי רייהען-פאַך, אזוי ווי מיר האָבען עס בעשריבען.

איצט נעהמען מיר דעם פרייען מינוס פון דער ערשטער באַטעריע און פעראייניגען איהם מיט'ן פרייען מינוס פון דער צווייטער באַטעריע. דערנאָך פעראייניגען מיר דעם פרייען פּלוס פון דער ערשטער באַטעריע מיט'ן פרייען פּלוס פון דער צווייטער. אזוי-ארום זענען די 8 עלעמענטען פעראייניגט געוואָרען פריהער רייהען-פאַך און דערנאָך פּאַראַלעל.

צוליב דעם, וואָס די געמיינזאַמע שפּאַנונג אין ביידע פאַלען בעטרעפט 6 וואָלט און די לאָמפּען ברויכען נאָר 4 וואָלט, מוז מען נאָך צוגעבען א געוויסען ווידערשטאַנד, אמבעסטען 20 „אָם". דעם דאָזיגען ווידערשטאַנד דאַרף מען אריינשטעלען צווישען דעם פּלוס פון דער באַטעריע און פּלוס פון אַפּאַראַט. אין פאַל, ווען די דאָזיגע „נאַסע" באַטעריע וועט נאָך 4 וואָכען אָפּגעשוואַכט ווערען, דאַרף מען נאָר אויסטוישען דעם צינק און זעקעל מיט קויל. אזא קאָמפּלעט קאָן מען אָבער שטענדיג האָבען אין זאַפּאַס, א דאַנק וואָס דער ראַדיאָ-הערער וועט קענען באַלד ווייטער האָבען נייעם שטראָם.

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזען
נעהמט אָן די דרוקעריי פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

Dr. med REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 20193
ספּעציאַל-ארצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג
קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוונד.
זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

Dr. med. W. Eychner
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4
(נעבן קינאָ „טשאַרי") טעל. 134-72
נעהמט אָן פון 2½ — 4 און פון 7 — 8 אָוונד

צאָהן-ארצט
St. Gelberg
זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

לאַנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר
שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי
ביטעס, אַנקלאַגעס און קלאַוזולעס
ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס (אַפּיע-קאָנסטווע), שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932
ב. מאָן פּעטריקאָווער — 10 —

Dr. med. Haltrecht
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט-
און גשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 9 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 6–9 אָוונד. זונטאָג פון 10–1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעסניצע - פּרייזען.

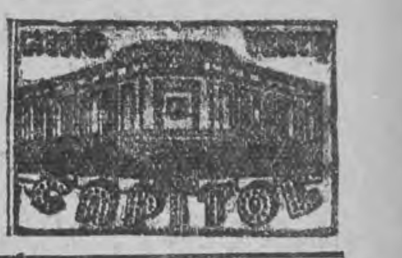

„א שעה מיט דיר“

היינט פיי‍ערליכע פרעמיערע!
צו דער ערעפנונג פון סעזאן דאס שענסטע פילם-מייסטערווערק! מייסטער-רעזשיסעריע פון
—— Ernest Lubicz ——
אין דער הויפטראלע: דער אונפערגעסליכער „זינגער פון פאריז“ Maurice Chevalier און די געפייערטע העלדין פון די „ליבעס-פאראדע“ Jeanette Mac Donald
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען
און לאנד=אקטואליטעטען. –:– אנהויב 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג – 1,30 בייטאג. הנחה-בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען. פאפולערע פרייזען פון פלעצער.

צו די ה״ה גנבים!

מען האט מירביים טעאטער „גאנג“ גע׳גנב׳עט א פארטפעל מיט וועקסלען מיט געלד. דאס געלד קענען זיי זיך האלטען און די וועקסלען צוריקשיקען וואולטשאנסקא 27 צו טענענבוים. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. דיסקרעציע געזיכערט.
5251

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אגאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
–– טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ––
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

Gimnazjum Żeńskie Józefa Aba w Łodzi
Zielona 10, tel. 122-12.
איינשרייבונגען פון נייע שילערינס נעהמט אן דער סעקרעטאריאט פון 9 – 13.
די עקזאמענס קומען פאר לויט לעקציע-סיסטעם.
DYREKCJA. 2531

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעם פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

ספרלאזט אייך נישט, הייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאו און עס פעלט ארויין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל נגעגע הייל באגדראושען אויסגעצייכנעט גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעגאגרלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעקינדער בעזייטיגען זיכער דאס שווערסטע און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייטוגגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטס-פיס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. ד״ר י. מאריש-לער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דעם ה' ד״ר. י. ראפאפארט, דעם ספעציאליסט פון דער הייל-ארטאפעדיע, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10, דאנק איך הערצליך פאר׳ן אפעראטיהען מיין קינד פון א שווערער פערקריפלונג (פאראליזש פון די פיס) דורכ׳ן פערלענגען א ספעציעלן הייל-ארטאפעדישען נארפעט לויט זיין מעטאדע. דאס קינד איז איצט געגעזליך געזונד און גלייך.
(–) Szklarowie.

בעקאנטמאכונג.
איך מאך בעקאנט מיינע ג׳ קליענטען, אז אין מיין פאטאגראפישען אטעליער איז איצט אדורכגעפיהרט געווארען א גרינדליכער רעמאנט, ווי אויך גאנץ נייע דעקאראציעס און שיינע קאסטיומען. איך פיהר אויס די שענסטע ארבייט ווי אין נאטירליכע פארבען צו זעהר מעסיגע פרייזען. פאס=פאטאגראפיעס, צו טראמוויי, ווי אויך צו אלע ארט מאטריקולעס. שילער האבען זעהר גרויסע הנחות אויף אלע ארט פאטאגראפיעס. איך נעם אויך אן אמאטארסקע ארבייט. עס ווערט אויך פערגרעסערט פון קליינע פאטאגראפיעס אויף גרויסע בילדער. אויף די נייעסטע אפאראטען ווערט אויך אויסגעפערטיגט די ארבייט און די פינקטליכקייט איז געזיכערט.
מיט אכטונג ארטיסטישער פאטאגראפישער אטעליר
„POLONJA„
לאדז, יערזשעגא 11
אינה.: דיפל. פאטאגראפ. גוטערמאן.
צופאהר מיט׳ן טראמוויי נומער 3.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס
ס׳ווערט געזוכט א 9-ער מאשין צו סוועטערס אויף אפנוץ. צו ערפאהרען אין אדמיניסטר. 5213

איך זוך אנגוקניפען האנדעלס-בעציהונגען מיט פירמעס, וועלכע ארבייטען אליין אויס פערשירענע שניידער-צודאטען. איבערצוגעבען די אדרעס אין אדמינ. פאר „ש. נ.“

א בוכהאלטער האט עטליכע פרייע שעה אפערטען אין „פאלקסבלאט“ פאר „א בוכהאלטער“.

פרייע פאסטענס
א קוואליפיצירטע איבערלאק-נייהערין צו טריקאוועס און א מאשין-נייהערין ווערען געזוכט ביי שפינעל, נאווא-טארגאווא 14. 5252

נויטיג א מאשיניסטקע צו א קרענקאווע מאשין צו דאמען-לוקסוס-וועש, וואולטשאנסקא 43, וו. 7, פראנט.

געזעלען און קוואליפיצירטע האנד-נייהערינס צו דאמען-קאנפעקציע ווערען געזוכט. גיגעל-גאס 15 ביי גאלדין. 5261

ס׳ווערט געזוכט א קאמאשען-שטעפער צו אלע ארבייט, וועלכער זאל קענען נייהען און ריכטעווען, אויף דער פראווינץ. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 5257

ס׳ווערט געזוכט א סוועטער-מאכער מיט א 10-ער אדער 12-ער מאשין 80 די ברייט. א זיכערע שטעל אויף א גאנץ יאהר. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 5263

נויטיג א קוואליפיצירטע רעפעזירקע און א טאשען-נייהערין צו סוועטערס, פאמארסקא 8. 5262

עס ווערט געבראוכט א האנד-זאקען-ארבייטער בעפארצוגט פון דער פראווינץ, ביי ראכמאן נאוואמיעסקא 19. 5258

עס ווערט זאפארט געבראוכט א קוואליפיצירטע רעפעזירקע צו סוועטערס ביי יאנושעוויטש, סטארי רינעק 3. 5259

עס נויטיגט זיך א לערן-יונגעל פון אנשטענדיגע עלטערן אין א סוועטער-פאבריק ווי אויך א געזעלען. צו ערפאהרען אין אדמינ. 5256

„גאלדבערג“
פאר
גראבישע אנשטאלטען דרוקעריי און פערלאגען עמפטעהלט
די איינציגע אידישע ציקאגראפיע אין לאדז
104 צעגיעלניאנא
טעל.: 24-241

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע ביי לערש, סקווערא 15.

יעדער איינציגער
האט זיך איבערציינט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווליצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00=191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

פאהרען אויף א ראווער
קאנסט זיך לייכט אויסלערנען אויף דעם איינציגען וועלאדראם, קאנסטאנטינער 16
ס׳ווערען אויסגעבארגט ראווערען אויף שעה׳ן און טעג. — עס ווערען אויך אויסגעפיהרט אלערליי ראווער=רעפעראטורען סאליד און ביליג.
אפען פון 8 פריה ביז 10 אווענד.

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 89=179
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 נאכם. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

Truskawiec-Zdrój
ביליגער הערבסט-סעזאן פון 1 סעפטעמבער. די פרייזען פון די בעדער, וואוינונגען, פענסיאנאטע ביליגער! אינפארמאציעס צו פאדערן, און וואוינונגען בעשטעלען – נאר דורך דער פערוואלטונג פון קוראָרט טרוסקאוויעץ. 5121

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40=159
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
TRAUGUTTA 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אווענד. 5219

הלמודים בבית=ספרו
— של —
יצחק גאלדבערג
(ALEJA 1-go MAJA 23)
התחיל. תלמידים חדשים עודם מתקבלים
5235

Dr. med. S. DRUEBIN
powrócił
przyjmuje codz. od 4—6
Piotrkowska 124, tel. 213-02.
W klinice przyjmuje w poniedziałki i czwartki od 10—12
6-go Sierpnia 15-17, tel. 153-10

Dr. med. LUDWIK RAPEPORT
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז- און אורין-קראנקהייטען
האט זיך איבערבעצויגען אויף ציגעל-גאס 8 (פריהער 40) טעל. 236-90.
עמפפאנגס-שעה׳ן פון 9—10 פריה און 6—8 אוו.

„SANATO“
כירורגיש=ווענערי-אנשטאלט
אגראראווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-ווענערי-אבטיילונג
ד״ר מעד. ש. איינער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד. רייטלער=סוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פלאסאוו
כירורגישע אפטיילונגפון ד״ר מעד. מ. קאנטאר.

רענטשניצע
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 33=116
ס׳נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן.
ד״ר גאלדשטיין=פאלאק, ד״ר יוסטמאן, ד״ר מ. קאנטאר, ד״ר ציענע, ד״ר ראקאווסקי, ד״ר ראזענצווייג, ד״ר רוזשאנער, ד״ר ווײנבערג, ד״ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק=קאראשיאווא ווי אויך וויזיטע איז שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 81=127
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין רעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—12
אין כעלמי פון 8—9 פריה.

אבאנאמענטס=פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאוס

פאר׳ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר׳ן טעקסט—8 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט-24 גר. אין דער ווים 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " 60— " " " 4 "
נאכ׳ן טעקסט—12 " " " 18— " " " 8 "
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זיים 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman